విడిపత్రిక ౧ అణా

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ, గురువారములందు ప్రకటింపబడును

సం॥ చందా రూ. ౬ ౧౩౪౫ ఫిబ్రవరి 20 వ తేది 1936 గురువారము అర్ధ సం॥ చందా రూ ౩

సంపుటము ౧౦ | తూపుబజారు, హైదరాబాదు - దక్కన్. | సంచిక ౭౯

శా. శ. ౧౮౫౭ శ్రీ యువ సం॥ మాఘ బ॥ ౧౨ గురువారము. ౧౯ ఫర్వర్దీ ౧౩౪౫ ఫ.

లాలాగూడ రైల్వే వర్కుషాపు పనివారల సమ్మె

పోలీసువారల తావలా

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

నిజాం ప్రభువుగారి ఢిల్లీ ప్రయాణము

[illegible]

జీవలి

బాల్యవైవాహికోత్సవ శరణ్యదేశము

మనహైద్రాబాదు రాష్ట్రముకూడ!

అయ్యా,

బ్రిటిషు ఇండియాలో శారదాచట్టమును బహిరంగముగా ప్రతిఘటింప సాహసములేని పరిశివారదేశములు నిజాంరాష్ట్రము సరిహద్దులలో నే ఆటంకము లేకుండ తమ ముస్కాపస్బాలగని పనికూనలను ఇక్కడికి వచ్చి వివాహములు చేసి కొనిపోవుచున్నారు. మనరాష్ట్రములో శారదా చట్టముకూడ నుండిన యీ సనాతనుల నాటక ప్రదర్శనము మనసరిహద్దులలో జరుగకుండెడిది. ఇప్పుడు మధిర, భద్రాచలము, పాల్వంచ, అలంపూరు, మంథెనమున్నగు ప్రాంతములలో బ్రిటిషిండియా వార నేక బాల్యవివాహములు చేయుచున్నారు. నిజాం ప్రభుత్వమువారు శారదాశాసనమైన చేయవలెను. లేదా అట్టి విదేశీయ వివాహముల నిషేధింపవలెను. లేదా కరోడిగిరీ మహసూలువలె పెండ్లికి ౧౦౦ రూపాయిలచొప్పున పెండ్లిసుంకమైన వసూలుచేయవలెను. ఈప్రకారము మేము సరిహద్దు జాగీరులో జరుగుచున్నదనియు ఆజాగీర్దారునికి జాగీరుమసూలుకన్న ఈవసూలు పదంతలు వసూలగుచున్నదనియు వింటిని. మొత్తముపై బ్రిటిషు ఇండియాకువలె మనరాష్ట్రము శాసనబద్ధము కాకయుండుట, శాసనతిరస్కారులకు శరణ్యముగానుండుట మనరాష్ట్రకీర్తికి భంగకరమనియు, ప్రభుత్వము దీనిని నిరోధించుమార్గము లాలోచింపవలెనని యు సూచించుచున్నాను.

ఒకమధిరవాసి

చాకపోకలు

కరోడ్గిరి నాజంగారు ౧౫-౨-౩౬ రోజు మోరాసైకిల్లో రాయచూరు, పోలాపూరు, తాండూరు మొదలగు స్థలములనుంచి ౨౭-౨-౩౬ నగరు హైదరాబాదునకు తిరిగివత్తురు.

విద్యాశాఖనాజంగారు ౧౧-౨-౩౬ రోజు ఉస్మానాబాదునకు దౌరాపైనేగిరి.

అబకారిశాఖ నాజంగారు ౧౧-౨-౩౬ రోజు నగరమునకు తిరిగివచ్చిరి.

విద్యా, రాజకీయశాఖల మంత్రులగు నవాబుమెహదీయార్జంగుగారు వరంగలు కరీంనగరములనుండి నగరమునకు తిరిగివచ్చిరి.

గుల్బర్గాకుదయచేసిన ప్రభువుగారు నిన్నటి దినాక అంతకుముందు బుధవారమురాత్రి ౧౨-౩౦ గం.కు నాంపల్లిస్టేషనులో నెగిరి.

గుల్బర్గాకు పోయియుండిన మహారాజా కిషన్ ప్రసాద బహద్దరువారు ౧౨-౨-౩౬ రోజు అల్వాలకు తిరిగివచ్చిరి.

నవాబు మొయినొద్దౌలా బహద్దరుగారు బొంబాయికి చికిత్సార్థము ౧౩-౨-౩౬న నేగిరి. పరిసెలూను మార్గమధ్యమున వారిజాగీరగు నా వందిలో ౧౦ నిమిషములాగినది. జాగీరుఉద్యోగులు నవాబుగారికి నజరానా లిచ్చుకొనిరి. వారము రోజుల్లో తిరిగి రాగలరని తెలియుచున్నది.

సరస్వతీభ్యాంకు డైరెక్టర్లగు శ్రీయుతులు, గోపాలరావు అడ్వోకేటు, వినాయకరావు, జనార్దనరావు (ఉన్నతన్యాయస్థాన న్యాయ వాదులు) పైభ్యాంకు జనరలు బాడీమీటింగు (మహాజనసభ) లో పాల్గొనుటకు గుల్బర్గాకు వెళ్లి, ౧౪-౨-౩౬ రోజు నగరమునకు తిరిగి వచ్చిరి.

యూనాని వైద్యశాఖవృద్ధికై యత్నములు.

ప్రభుత్వ యూనాని వైద్యశాఖ వ్యవస్థకై భారతదేశములోని విఖ్యాత యూనాని వైద్యులు హైద్రాబాదుకు రప్పించబడియుండిరి. వారిగౌరవార్థము, రాజా ప్రతాపగిర్జిగారి బంగళాలో ౧౨-౨-౩౬ సాయంత్రం విందుబరుపబడెను. విందులో పేరుపొందిన స్థానిక ఆయుర్వేద, యూనాని వైద్యులును, ప్రభుత్వ ఉన్నతోద్యోగులును పాల్గొనియుండిరి.

ఉద్యోగవిషయములు

ప్రభువుగారి ఫర్మానుచే శ్రీయుత వెంకటరావుదాతార్, ఫైనాన్సుసహాయకార్యదర్శిగారు ౧౭-౨-౩౬ నుండి ఉపకారవేతనము పొందెదరు. చాలకాలమునుండి వీరుతమపదవిని ఎంతోనిపుణతతో నిర్వహించిరి. వీరుతమపదవిని, ఒప్పటుమట్టును, సదరు మహాసబి మదద్గారగు జవాహరుఖాన్ గారికి ఇచ్చిరి. వీరిస్థానమున మిస్టర్ కొన్లినియస్ గారు (సదరుమహాసబి మదద్గారు) ఫైనాన్సులో పనిజేయుదురు.

నగరాభివృద్ధిశాఖనాజంఅగు మెహదీఅలి ఫాజలుగారు ఒక నెల సెలవుపైనేగనున్నారు.

ప్రభువుగారి ఫర్మానుఅనుసారం, వైద్యశాఖమంత్రుల పర్సనల్ అసిస్టెంటగు అబ్దుల్ ఖాదరు సా॥ రజ్వీగారు నవాబు సుల్తానుల్ముల్కుగారి సాయంగా సదరుకమిటీలో ఒకసంవత్సరమునకు పరీక్షార్థము సభ్యుడుగా నియమింపబడిరి. భృతి ౨౫౦ రూపాయలు.

మహారాజా కిషన్ ప్రసాద్ బహద్దరువారి ఆజ్ఞానుసారం గౌసుమొహి యొద్దీన్ సా॥ సివిలియన్ బందోబస్తు మదద్గారు నాజంగారు, ౪ సంవత్సరములకై జాగర్లబందోబస్తు స్కీము సందర్భమున జాగీరుబందోబస్తు శాఖనాయబు నాజంగా నియమింపబడిరి. వీరికి భృతి ౪౦౦ లున్ను ౫౦ రూ. సెటిల్మెంటు అలవెన్సు మంజూరుచేయబడినది.

ఉస్మానియా విద్యాపీఠపు పరీక్షల తేదులు

ఉస్మానియా విద్యాపీఠపు రిజిస్ట్రారుగారి ప్రెస్నోటు ఈక్రిందివిధముగా నున్నది.

ప్రకృతి, రసాయనశాస్త్రపు ప్రాక్టికలు పరీక్షలు ఈక్రిందివిధముగా జరుగును.

౧. ఎఫ్. ఏ. వి ౧౦-౩-౩౬ నాడు. జిల్లాల విద్యార్థులకు ౧౩౪౫ ఫ. ౭ వ నెల ౧౫, ౧౬ తేదులలో

౨. బి.ఏ. బి. ఎస్ సి వి. ౧౧-౩-౩౬ ఫ. నాడు.

3. ఎం. ఎస్. సి. (ప్రథమ సంవత్సరము) వి ౧౦-౩-౩౬ ఫ. నాడు.

౪. ఎం. ఎస్ సి. (రెండవసంవత్సరము) వి ౧౦-౩-౩౬ ఫ. నాడు.

మనరాష్ట్రములో ఫిల్ము డైరెక్టరు సంచారము

మిస్టర్ రఫీచౌదరీగారను ఫిల్ము డైరెక్టరు ఒకనెలనుండి వీరు హైదరాబాదులోనే యున్నారు. మొన్నవారు బీదరుకు పోయియున్నారు.

బండియెద్దులతో సహా పరారైనదొంగలు

రహదారిలో కంటబడకుండుటకు వేసినఎత్తు

రేపల్లె ౩౦-౪-౫౬ ఫ —

ఈగ్రామము తాలూకపల్లిలో చేరినది ౪, ౫ రోజులక్రిందట యీగ్రామమునుండి వడ్డె వాండ్రడొక బండి, ఇదేగ్రామము మజూరాయగు రిమ్మరెడ్డిపల్లెనుండి రెండుయెద్దులను యెవరో ఒకరాత్రిదొంగిలించిరి. బహుశఃదొంగలు ఎద్దులనుబండికి కట్టుకొని పరారయివుందురు. కనుకనే పశువుల గొనిపోవుటయందు దొంగలకు రహదారిఅవసరము తప్పియుండునని ప్రజ లనుమానించుచున్నారు.

ఓంకారేశ్వర పుస్తకభాండాగారము స్థాపన

మహారాజాబహాదరుగారి నందివనపర్తి జాగీరుగ్రామములో ఈమాఘ శు॥ ౫ జయవారం ఉదయం సుమారు ౧౦ గంటలకు శ్రీఓంకారేశ్వర దేవాలయములో శ్రీయుత బి.ఏ రామారావుగారి అధ్యక్షతక్రింద శ్రీఓంకారేశ్వరపుస్తకభాండాగార ప్రారంభోత్సవము జరుపబడినది ఈమహోత్సవమునకు గ్రామాధికారులు, పురజనులు సమీపగ్రామవాసులు సుమారు నూరుమంది హాజరయిరి

దేవాలయములో లలితా సహస్రనామపూజలు, బాలురచేత భజనలు జరుపబడినవి భాండాగారవృద్ధికై వారివారిశక్తికొలది సహాయము చేయుటకు వాగ్దానములు చేసిరి

గ్రామ సమాచారములు

రైలుపట్టాలపై స్త్రీశవము

అత్తగారింట దెబ్బలుతిన్నస్త్రీయట!

ఆసిఫాబాద —

రెండుమూడు మాసములక్రిందనే పెండ్లాడిన ఒక హిందూయువతి అత్తవారింట దూషింపబడి, రాత్రి రెండుగంటలకు సంసారముత్యజించిఅడవిత్రోవ పట్టినది అది రాజారామానిక్ గఢ్, బల్లార్షకు మధ్యనుండు ప్రదేశము ఇంకేమున్నది! సమయమురాత్రి- ప్రదేశమానిర్జనమైనఅడవి—అందులో యువతి—తెల్లవారి రైలుపట్టాలకడ చచ్చినపీనిగ మాత్రము కనబడినది ఎవరో తుపాకిలో చర్రాలువేసి కాల్చిచంపినట్లు అగపడెను. శవము పోస్టుమార్టం చేయబడినది.

ఈహత్యసందర్భమున రక్షకశాఖవారొకనిని పట్టుకొనిరి మొదటవాడు కిష్టయ్యనని చెప్పె, వాజ్మూలములో సయ్యదలియని మార్చుకొనెను. వానివాఙ్మూల మిట్లుండెను —

“నేను నిరుద్యోగిని! నాకుఎటుదోచక మాకోడి స్టేషన్ (మానికగడ్ తాలూకా) నుండి రైలుపట్టాలు పట్టుకొనివచ్చుచుండ, మానిక్ గడ్ నుండి పదికోసులదూరమున, ఒకచెట్టుక్రింద ఒకస్త్రీ కూర్చుండి ఏడ్చుటజూచి, దగ్గరకువెళ్లి విశేషముల నడిగితిని. మొగడు దెబ్బలుకొట్టి ఇల్లువెడలగొట్టిన సంగతి తెలిపినది ఆమెపేరు మైనాబాయి యనికూడా చెప్పినది. ఎంతోసేపు నచ్చచెప్పినతరువాత ఆమె నాప్రేమను అంగీకరించి నావెంటవచ్చినది. మేముకొంత నడచితిమో,లేదో కొందరుమాపైబడి, కొట్టి,తిట్టి, ఆస్త్రీని ఎత్తుకొనిపోయిరి” అతడు ఆస్త్రీ నెత్తురుబట్టలనుజూచి గుర్తించెను. రైల్వే రక్షకశాఖవారు సోదాజేయుచున్నారు ఈపట్టుబడినవానిని నాగపూరులోనున్న రక్షకశాఖ అధికారిగారికడకు గొంపోవనున్నారు ద.న్యూ

లక్ష మంది హిందూ ముసల్మానులు గుల్బర్గా ఉర్సులో పాల్గొనుట

౯-౫-౫౬రోజు మఘన నిజాం ప్రభువుగారు దర్గాయొక్క దర్శనము చేసికొనిరి సాయంత్రం ౮-౪గంటలకు దర్గాలో గానము ఖవ్వాలివిని, దీపావళినిజూచి యానందించిరి ౧౦-౫-౫౬రోజు ఫాతెహా సమయమున ప్రభువుగారు దర్గాకువెళ్లిరి దర్గాయొక్క తలుపులకు వెండిరేకు వేయుటకు ఆజ్ఞనొసంగిరి, అందుకగు వ్యయము భరింతునని కూడా సెలవిచ్చిరి.

శిశువును చిరుతపులి ఎత్తుకొనిపోవుట

అందోలువార్తలు

(విలేఖరి)

అందోలు ౪-౫-౧౯౪౭—

పంటలపరిస్థితులు

అందోలు తాలూకాలో అబిపంటలు అర్ధభాగమునకు తక్కువగపండినవి సర్కారుపన్నులు చెల్లించుటకు చాలకష్టమైనది, మాలుగుజారిలో రైతులు మొరపెట్టుకొనిరి కానిఫలితమేమి తెలియలేదు

ప్లేగు

జోగిపేటలో మూడుమాసములనుండి ప్లేగు వ్యాధి ప్రబలమైయుండెను. ఇప్పుడుకొంత తగ్గినది

చిరుతపులి

అల్లాదుగఢ్‌మను గ్రామములో ఒకస్త్రీ రాత్రితొమ్మిది గంటలవేళ రెండుమాసముల బాలికను యింటిలో పరుండపెట్టి, పెద్దకుమారుని పిల్లవడ్డుంచి, మరియొక బాలునకు పాలిచ్చుటకు వెడలెను. ఆమె యిల్లువెడలిన కొంతసేపటికి పిల్లవాడు తల్లినివెదకుచు వచ్చెను. ఆదేసమయమున చిరుతపులి కుక్కను పట్టుటకైవచ్చి యింటిలోదూరి పసిపిల్లను యెత్తుకపోయెను తల్లి వచ్చిఆరాత్రియంతట వెతికెను పిల్లదొరకలేదు. మరునాడు గ్రామమువెలుపల తలపుర్రె, యెముకలు కనుపడినవి చిరుతపులి యడుగులను జూచిబాలికను భక్షించినదని నిశ్చయించిరి

రాళ్లవానలు, ఘోరనష్టాలు

నోటికివచ్చిన పైర్లు నీటగలిసినవి

ప్రయాణీకుల రైలుపెట్టెలు పట్టాలనుండి తొలగుట

ఆసిఫాబాదులో పెద్ద గాలివానలు

ఆసిఫాబాదు ౧౦-౫-౧౯౪౫.

ఆసిఫాబాదు చుట్టుగ్రామములలో గాలివానలు ఎక్కువగానున్నవి. తీవ్రముగా గాలివీచుచున్నది ఒకానొకు ఈగల నెంబరు ౧౪౭ దిగువ (అనగా హైద్రాబాదులోకివచ్చు) మిక్సుడు ట్రేను సాయంత్రము ౭ గంటలకుతీవ్రముగా కురియుచున్న పెద్దరాళ్లవానచే పట్టాలనువదలిపోయినది. ఒకయింజను, ఒక సామానుడబ్బా తప్ప తక్కినప్రయాణీకుల డబ్బాలు అవలబడెను. ఐనా ప్రాణనష్టమున్మాత్రము కలుగలేదు. దగ్గరిస్టేషనునుండి సహాయము లభించెను. రైలు ట్రాకులు వెంటనే చక్కబరుపబడినవి. ఇపుడు రైల్వే రాకపోకలు యథావిధిగా జరుగుచున్నవి.

* * *

౭-౫-౪౫ రోజు వరంగల్లు, ఆచుట్టుగ్రామములలో రాళ్లవాన కురిసినవి. ధర్మారమను గ్రామములో రాళ్ళుపడి ఒకడు మరణించెనని కూడా వార్త వచ్చియున్నది.

* * *

నారాయణపేట ౯-౫-౪౫

నేటిరాత్రి పెద్ద రాళ్లవానపడినది. ఎన్నియో సిట్టలు మేకలు మొదలగునవి చచ్చినవి. నోటికివచ్చిన జొన్నపైరంతా నష్టమైనది. పడిన రాళ్ళకక్కొక్కటిగంతు లాలవరకుండెను.

* * *

బీదు ౯-౫-౪౫

౯-౫-౪౫ రోజు పెద్దరాళ్లవాన పడెను. రెండుతులాలు సాయంత్రముపరకు అపడ్డవడగండ్లను గంపలలో ఏరుకొనివచ్చి ౧ అణాలకు ఒక గంపచొప్పున అమ్మిరచుండిరి. వడగండ్ల దెబ్బడికి నదిలోని చేపలన్నియుచచ్చిఒడ్డున పడియుండుటయు, పురవాసులందరు వానిపై విరిగిపడుటయు తమాషాగానుండెను. చుట్టుముట్టు గ్రామాలు నేపురాయి, మంజ్లేగాంవుల లోగూడా జేనెడు నేల పైనవగండ్లునిలిచియుండెను. అక్కడకూడ జంతువులేగాక మనుష్యులుగూడా యీ వనగండ్లదెబ్బకు చచ్చిరి. నలిబాధ హెచ్చినది.

* * *

అంతేగాక, ఔరంగాబాద, ఉస్మానాబాద, హొన్లారంలలోగూడా పెద్దవానలుపడి ఇండ్లుకూలుట, చెట్లు వ్రేళ్లసహా పెకలించుకపోవుట, పశువులు చచ్చుట, పంటలు పాడగుట జరిగినది.

[ద. న్యూ.]

కిరాయికు దొరకును

రాయల్ హిందూహోటలులో ఒకభాగము

ఇది బ్రాహ్మణహోటలు పెట్టుటకు చాలా అనుకూలమైనది. నాంపల్లి స్టేషనునుండి ఇక్కడికి నాల్గు నిమిషముల ప్రయాణము.

ఈక్రిందిచోట విచారించుడు:—

రాయల్ హిందూహోటల్,
నాంపల్లిస్టేషను కెదురుగా,
హైద్రాబాదు (దక్కన్)

"ఓం"

ప్రిమియర్ ఇన్షూరెన్సు అండుబిల్డింగ్ సొసైటీ, లిమిటెడ్

(ప్రభుత్వమువారివద్ద హామీగా ధరావతు డిపాజిటుగ ఉంచబడియున్నది.)

హెడ్ ఆఫీసు మద్రాసు.

నిర్మ్వలపై నూటికి రూ. ౬-౮ వంతున వడ్డీపై అప్పులిచ్చుట, ఇండ్లుకొనుట వీటికి సంబంధము లైన ప్రణాళికలు మా ప్రత్యేక లక్షణాలు. మావద్ద రూ. ౧౦ ల డిబెంచర్ల [ఋణ పత్రాల] పద్ధతి ఒకటి క్రొత్తది.

ఇదివరకు మాఅభివృద్ధి

చేసిన జీవితభీమాలు	సుమారు రూ. 25,00,000
వసూలైన కిస్తీలు	,, 1,00,000
పట్టాదారులకు మంజూరిచేయబడిన అప్పులు	,, 1,50,000
కొనబడిన డిబెంచరుల సంఖ్య	,, 25,000

కావలయును

హైదరాబాదు సంస్థానములో ప్రతినిధులు లేని ప్రతిజిల్లాలో, ప్రతి ముఖ్యపట్టణములోను కమిషను, జీతములపద్ధతి మీద చీపుఏజంట్లు, ఏజంట్లు కావలయును.

ఇతర వివరములకై దరఖాస్తు పెట్టుడు:—

ది దక్కన్ కమర్షియల్ సిండికేటు, చీపు ఏజంట్లు, 501, సుల్తాను బజారు, జోషి బిల్డింగ్సు, హైద్రాబాదుదక్కన్.

లేక

మిస్టర్ జి. సౌందరరాజన్, బి.ఏ., బి.ఎల్., సంయుక్త కార్యదర్శి, 237, అంగప్పనాయకవీధి, జి. టి. మద్రాసు

స్థానికవార్తలు

సంతాననిరోధ ప్రచారము

సికింద్రాబాదులో మిస్ సేంజర్ గారి అధ్యక్షతన స్త్రీల సభ

౧౦-౨-౩౬వరోజు సాయంకాలము సికింద్రాబాదులో సంతాననిరోధ ప్రచారకురాలగు మిస్ సింగరుగారి అధ్యక్షతన ప్రత్యేకముగా స్త్రీలకొరకు సభజరిగినది. అందు విద్యార్థినులైన హిందూ మహమ్మదీయ స్త్రీలు వచ్చియుండిరి. సభ కార్యక్రమము ప్రారంభించుటకుముందు తలుపులలోనికి గడియ వైచుకొనబడెను.

"భారతదేశములో, అందు ప్రత్యేకముగా దక్షిణలో, స్త్రీలు అనాగరికులు, అసభ్యులు అని వినియుంటిని. ఇప్పటిది మిమ్ము జూచి అసత్యమని తోచుచున్నదని చెప్పుచున్నాను. సంతానాధిక్యమువల్ల బీదలు, మధ్యతరగతి కుటుంబీకులు పలురానిక్కట్ల పడుదురు. బాలబాలికలకు పుష్టికర పదార్థముల పెట్టుటను, ఉన్నత విద్యగరుపుటకు శక్తిలేక అధోగతులౌట మనము కన్నులార చూచుచు నేయున్నాము. అంతేగాక, తల్లులకు పిన్నవయస్సునసే ముసలితళపడును. నేడు సంతాననిరోధమువల్ల లాభమేఅని యందరు ఒప్పుకొనిన సంగతే. కాని ఆచరణవిధములో భిన్నాభిప్రాయము లున్నవి. మానసికశక్తివల్ల సంతాననిరోధము మంచిదైనను, అది నేడు అమలుపరాజాలదని సోదాహరణముగా జెప్పుచు, అందుకు యంత్రములనే ఉపయోగించి స్త్రీలు తాముబాగుపడి సంఘాన్ని బాగుచేతురని ఆశించిరి. తర్వాత చెప్పుచు ఆయంత్రములు విలువగలవికొట్టి ప్రతివారుకొని వాడుటకు వీలులేకుండుట జేసి ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేక ఆసుపత్రులు పెట్టింపవలయునని కోరుచు, హిందువుల స్త్రీ పునర్వివాహముల ప్రశంసించుచు ముగించిరి.

నైజాం రైల్వే కార్మిక సంఘ కార్యదర్శి ప్రకటన

నైజాం రైల్వే యూనియను (సికింద్రాబాదు) కార్యదర్శులగు శ్రీయుత సోమయాజులుగారు మొన్నటి కార్మికుల లాకౌటు విషయమై ఈక్రింది ప్రకటన గావించిరి.

"... కొంతకాలమునుండి లాలాగూడా వర్కుషాపు కార్మికులు ఇక్కట్టుల బడుచున్నారు. అనుమానములనుండి మాత్రము వారి కష్టములు మరీహెచ్చుట అందరకు విదితమే. ఈవిషయమున పైయధికారులతో యూనియన్ వారు సంప్రతించిరి. వారికష్టముల బాపుమని విన్నవించుకొనిరి. కాని నిష్ప్రయోజనము. కార్మికులు పడ్డ కష్టములు మచ్చుకిక్కడ చూపబడుచున్నవి:—

జబ్బుపడువారిలో స్నానానుటకు సెలవు వేడిన, చచ్చినట్లు సర్టిఫికేటు తెచ్చినగాని సెలవు ఇచ్చుటకు వీలు లేదనిరి.

ఒకడు ౧౫ రోజుల సెలవువేడగా ౫ రోజులు మాత్రమే ఇవ్వబడును. ఇష్టపడనిచో పని చాలించుకొనుమనిరి. ఇంకొకడు తన కూతురి పెండ్లికి ౧౫ రోజులు సెలవువేడగా ౪ రోజులు మాత్రమే మంజూరు చేసిరి. తుదకు ౧౪౫౦ మంది కార్మికులు, వారికుటుంబముల కష్టనష్టములకు ఈ పైయధికారులే కారకులు. ఇప్పుడు యూనియను పైయధికారులమధ్య ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగుచున్నవి. రైల్వే ఏజంటుగారికిని రైల్వేబోర్డు అధ్యక్షులగు సర్ అక్బరుహైదరీగారికిని అపీలు చేయబడినది. న్యాయమైన తీర్పుకొగలదని కార్మికులు ఆశించుచున్నారు.

ప్రతిచోటను దొరకును — ప్రతిచోటను దొరకును

సుగంధముగల మంచిగందపుచెక్కలు

బొగ్గుమొదలైనవి ఏవియు కలిసియుండ లేను,
శుద్ధచందనము మాత్రమే.
ఒకసారి వచ్చి పరీక్షించుడు

గమనిక: మావద్ద శుద్ధమైన భారతదేశీయమైన పౌడరు, అటో ఫీరోజు, పండ్లపొడి, నస్యము, ఇంగువ అమ్మబడును.

మావద్ద మంచిమాలు దొరకును-

దేవల్ అండుసన్సు, (౫౫౫) సదాశివపేట
ముఫవిల్ హౌడా, పూనా
ఏజంట్లు: పఠక్ అండ్ సన్సు, ౫౬౭౫
సుల్తాను బజారు, హైద్రాబాదు (దక్కన్)

H. P. H.

కేరళసబ్బులు

ఘనతకెక్కిన రాజప్రతినిధియొక్కయు, మదరాసుగవర్నరు యొక్కయు పోషకత్వమున బజారులోని హిందూదేశపుసబ్బులకన్న కేరళసబ్బులు శ్రేష్ఠమైనవి. చందనసబ్బువెల తగ్గినది

ఏజంట్లు:—యం. బి. సుబ్బారావు అండుసన్స్,
మానుమార్కెట్టు
హైద్రాబాదు [దక్కన్]

ఇటీవల హైదరాబాదు వద్ద కురిసిన నెత్తురువర్షహాస్యము

గతనెలలో హైదరాబాదు సమీపమున నతి పురోపకముపక్క ప్రాంతాలలో పసుపురక్తము పడినట్లు అసోసియేటెడ్ ప్రెస్సువారు వలన తెలిసియుండెను. ఈ పసుపు చినుకులెట్లు సంభవించెనో అగ్రికల్చరిస్టు అర్. యల్. ఖాదరు గారు రహస్యమును బైటపెట్టినారు.

ఈ బొల్లు "తెమిలిజాతి" లో చేరిన సీతాకోకచిలుకలెట్లు గ్రుడ్లనుండి సీతాకోకచిలుక శిశువు సంపూర్ణస్వరూపముతో వెడలునప్పుడు మూడునాలుగు ఎఱ్ఱబొట్లుగాని అకుపచ్చబొట్లుగాని అంటుండిపడునట. అద్రవమునకు వాసనఉండదుగాని, అది క్రిందపడిన చోట్ల మచ్చఉండును. సాధారణజాతి సీతాకోకచిలుకలు ౨౦౦ మొదలుకొని ౪౦౦ గ్రుడ్లను ఒక్కసారిగా పెట్టునుకొని ఈ "తెమిలిజాతి" మాత్రము ఒక్కసారి ఒక్కగ్రుడ్డునంతమాత్రమే పెట్టును. ఈపురుగులు ఒకచెట్టుమీదినుండి మరియొకచెట్టుకు ఎగిరిపోవుచుండును. ఈగ్రుడ్డుచెట్టుయొక్క ఒక కొమ్మకొసలుకొని పోయియుండుటచే సాధారణముగా చెట్లక్రింద ఆవెడ్రపాటకేమచ్చలుండును. తఱచుగా ఇట్టి మచ్చలు రెండు ఫర్లాంగుల దూరమును మించియుండును.

ఈ రహస్యము ఖాదరుగారికి పురాణాలోని నవీనమరాఠీలోని ఒకపుస్తకములో తెలియగా దానిపై వారు అనుభవపరీక్ష కూడ గావించి అదివాస్తవమేనని నిర్ధారణచేసికొనెనట.

కల్యాణిస్టేటు కోర్టు ఆఫ్ వార్డ్సు నుండి విడుదలయగుట

మరికొంతకాలమువరకు కొన్నిషరతుల కట్టుబాటుండును

కల్యాణిస్టేటును కోర్టుఆఫ్‌వార్డ్సునుండి విడుదలచేసి, గతజాగీర్దారుగారి మూడవకుమారుడైన నవాబుమహమ్మదు జమాలొద్దీన్ హుసేన్ ఖాన్‌గారిపేర కొన్ని షరతుల ప్రకారము ఈక్రింది నిబంధనల ననుసరించి వ్యవహరించుటకు ప్రభువు. నిజాం ప్రభువుగారు మంజూరుచేసిరి.

౧. మాడేండ్లవరకు స్టేటు ఆదాయవ్యయ పట్టిక కోర్టుఆఫ్‌వార్డ్సుకు మంజూరికై పంపవలయును. మంజూరికానిది వ్యయపరచుటకు వీలుండదు.

౨. ప్రభుత్వపక్షమున రూ. ౪౦౦ల నెలజీతముపై ఒకతాలూక్దారు నియమింపబడవలయును. శాసనసలహాదారుని జీతము రూ. ౨౦౦ల నెలజీతము ఆపివేయవలయును.

౩. ఇపుడు స్టేటునుండి ప్రభుత్వమునకేమేమి చెల్లించబడుచున్నదో దానిలో మార్పులేదు.

౪. నవాబు జమాలొద్దీన్ హుసేన్ గారు తనచెల్లెలి లగ్నమునకై బాధ్యులుకాంట నేనియు ఆనుపారం అనుజ్ఞబడసి లగ్నము చేయవలయును.

౫. డిక్రీలు చెల్లించుటకై ఇచ్చినఅప్పును నవాబు మెహదీహుసేనుఖాన్ హిస్సాకువచ్చిన నిలువలోనుండి తేర్చవలయును.

విడుదల చేయబడిన తేదినుండి మూడు సంవత్సరములు ఏవిధకొరతలులేక స్టేటువ్యవహారాలుయున్నచో ఈపెట్టిన షరతులు తీసివేయుదురు.

అంతేగాక నవాబు జమాలొద్దీన్ హుసేన్ ఖాన్ గారి, తర్వాత స్టేటు వారివంశ సంతతికే చెందుటకు ఎక్కువవకాశ్యము ఉండును.

కోర్టుఆఫ్‌వార్డ్సు తర్ఫు, ౫౭ ప్రకారం ౧౫-౨-౫౪ [illegible] ఉండదు.

పట్టాభూముల మార్పు

దువ్వం తాలుకుదారుగారికి అధికారము

కరీంనగరము తాలూక్దారుగారి సూచనపై కరీంనగరం మాల్గుజారి కమిటి ౧౩౫౩ ఫ. ఫిబ్రవరి, ప్రకారము మైనరుగా నున్నవారు తన పేర నుండు పట్టాభూముల మార్చుటకు, (రాజీనామా) దువ్వంతాలూక్దారుగారి ఆజ్ఞ చాలునను అధికారము పైకాయిదావారిఅధికారుల చేమంజూరు చేయబడినది. ఒకటి లేక కొన్ని రకముల (మోసము) రాజీనామా రకు విషయములో విశదీకరింపబడలేదు. కాని అట్టి రాజీనామాలకుగూడా దువ్వంతాలూక్దారు గారి ఆజ్ఞ చాలునని పైవారి ప్రతిపాదనపై బాబేహుకూమతు ఆజ్ఞయైనది.

స్త్రీలలో మితవ్యయప్రచారము

స్త్రీలలో మితవ్యయ ప్రచారము చేయుటకు ౭-౨-౪౫ తేదీన నగరములోని చిరాగలి గల్లిలో మంజూరు ఫాతిమా బేగంగారి అధ్యక్షతన ఒకసభ జరిగినది. అదికారవర్గము కూడా ఎన్నుకొనబడినది. "ఈ స్త్రీ మితవ్యయ సహకార "సంఘం" చిరాగలి వాడకొరకుమాత్రమే స్థాపింపబడినది.

ఈసెప్ట బకాయిదారులు

ప్రభువుగారి రజతోత్సవము ఆపివేయబడినందునను, ఈదుజ్జుహా నెలపులు వచ్చుటచేతను పర్మనెంటు నెలజీతముల బకాయిదారులు ౧౫వ తేదికి గాక అంతకుముందే వరకు పంపవలయుననియు ౨౧వ తేదివరకు జీతములు పంచబడుననియు సదరు మహాసభవారి గష్టీవలన తెలిపినారు.

పౌరుషములో ఖడ్గతిక్కన భార్యననుసరించవలెను

బాలికలకు శ్రీమాన్ రమణాచారి గారి సందేశము

(విలేఖరి)

౧౫-౨-౧౯౪౫ శనివారము మధ్యాహ్నము బాదాపు ౨గం॥లకు సుల్తాన్‌బజారు నందలి బాలికల ఉన్నతపాఠశాలకు శేషాద్రిరమణ కవులలో నొకరగు వెంకటరమణాచార్యులుగారు విచ్చేసి, ఉపన్యసించిరి. రాష్ట్రీయము లెల్లరును అంతఃకలహములు లేక సౌజన్యముతో వర్తించుచుండిరని ప్రశంసించిరి.

కవయిత్రులైన గంగాంబ, మధురాంబ, మొల్ల మొదలగువారిని విద్యా విషయమునను ఖడ్గతిక్కనభార్యను పౌరుషాభిమానముల విషయమునను, రుద్రమదేవిని రాజకార్య నిపుణత్వ విషయమునను అనుసరింపవలసి యున్నదని విద్యార్థినులకు సందేశమిచ్చిరి. పాఠశాల నిర్వహణను మెచ్చుకొనిరి.

అనేక గ్రంథములను రచియించియు, శతకముల విరచించియు ఆంధ్రవాఙ్మయము నభివృద్ధిపరచవలసిన బాధ్యత విద్యార్థినులయందెక్కువగ నున్నదని నొక్కివక్కాణించిరి. మాతృభాషయందు వ్యాసములను వ్రాయుమన్నందులకు బాలికలను మెచ్చుకొనిరి.

సంవత్సరములో మాతృభాషకి ప్రశంసనీయమైన వ్యాసము వ్రాసినవారికి ఐదురూప్యముల పుస్తకమును, మాసములో ప్రశస్తమైన పన్నెండువ్యాసముల కితరబహుమతుల నొసంగుటకునుమాటయిచ్చి మిక్కిలి ప్రోత్సహించిరి. వారికి పాఠశాలపక్షమున కృతజ్ఞత సమర్పించబడెను.

గోలకొండపత్రిక

యువ నామ సం॥ మాఘ బ॥ ౧౩

గురువారము

ధీమత్ప్రమాదము

పెద్దలని పేరుపొందినవారిని కండ్లు మూసికొని అనుసరించుట లోకలక్షణము. గొప్పవారికికూడ పొరపాటులు ఉండవచ్చును. మన ప్రాచీనధీమంతులే "ప్రమాదోధీమతామపి" (గొప్పధీశాలురకుకూడ పొరపాటులుండును.) అని ఒప్పుకొనియున్నారు. రవీంద్రనాథటాగూరుగారు గొప్పవారని మనభారతదేశమందేగాక విదేశములయందును ఖ్యాతిగాంచినారు. ఇపుడు భారతదేశము యెడ ఇతరదేశములలో ఏమైనను గౌరవాదరములున్నచో, అవన్నియు రవీంద్రునివంటి విఖ్యాత భారతపురుషులవలననేయని తలచవలసియున్నది. కాబట్టి బెంగాలురాష్ట్రములో విద్యావార సందర్భమున కలకత్తా సెనేటుభవనములో నుపన్యసించుచు, రవీంద్రుడు స్వమాతృభాషలో విద్యనేర్పు పద్ధతికి మనఉస్మానియా విద్యాపీఠమును ఉదాహరణముగ పేర్కొనుట ధీమత్ప్రమాదమని తలచవలసియున్నది అది ప్రమాదమే అయినను, లోకులు మాత్రము దానినిసత్యముగభావించుట సంభవము. ఇందుచే మనవాస్తవస్థితి తక్కిన ప్రపంచమునకు తద్విపరీతముగ దృశ్యమగును. ఇది సత్యమునకు అపకారము చేయుటయగును. కావున వెంటనే ఈ పొరపాటును ఖండించుట ముఖ్యము. ఇట్లు ఖండించి 'పయనీరు' అను పత్రిక లోకమునకు మహోపకారము చేసినది.

అయినను రవీంద్రునికీప్రమాదము మొదటిదికాదు. ఇదివరలో "అంధుమూడేండ్ల క్రింద ఒకసారి వారు మన హైదరాబాదు నగరమునకు వచ్చియుండినపుడును మనఉస్మానియావిద్యాపీఠమును "మాతృభాషలో విద్య నేర్పు పద్ధతి నవలంబించినందుకు" మెచ్చుకొనియుండిరి. వారి వచనమును అర్థముచేసికొనుటయందు లోకులు పొరపడుటకెట్లు అవకాశముండెనో మేమపుడు వెంటనే ఖండించియుంటిమి. అదేమి చిత్రమోగాని వారితర్వాత కొంతకాలమునకు ఇచటికి విఖ్యాతులగు సర్ తేజ్ బహదూర్ సప్రూ (అప్పటికి వారు రైట్ ఆనరబల్ కాదు) గారు వచ్చియుండిరి; వారుకూడ ఉస్మానియా విద్యాపీఠము "మాతృభాషలో విద్య నేర్పుచున్న"దని బ్రాడ్ కాస్టులో ప్రశంసించిరి. ఇట్లే మరికొందరు పెద్దలును చె[illegible] మేము వెంటనే ఖండిం[illegible]యుంటిమి. ప్రపంచమునకు మాము పొరపడుచున్నటు గ్రహించుటకవకాశము చిక్కినట్లు కనపడదు. తక్కిన పెద్దలును అదేస్థితిలో యుండవచ్చును. వారందరికిని మనప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన జనపరిగణన నివేదికయు, వరుసగా కొన్ని ఏండ్లలో ఇంతవరకు మనవిద్యాభివృద్ధిని తెలుపు అంకెలను చూచుటకు విద్యాశాఖాపరిపాలన నివేదికలును చూచుటకు అవకాశముకల్పించబడిన బాగుండునని తలచెదము.

'పయనీరు' పత్రిక మన రాష్ట్రమునకు ఉర్దూ మాతృభాష ఎట్లు గాదో మన ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన ౧౯౩౧ సం॥ పు జనపరిగణన నివేదిక ప్రమాణముతో నిరూపించినది. ఉర్దూ మాతృభాషగా గలవారు మన రాష్ట్రమందు నూటికి ౧౦ మంది మాత్రమే. తెలుగు మాతృభాషగా గలవారు దగ్గరదగ్గర నూటికి ౫౦మంది గలరు. ఇట్టి అంకెలను మేము యిదివరలో అనేక పర్యాయములు విపులముగా తెలియబరచియున్నాము. మరలమరల ఈచర్విత చర్వణము చేయు భారము తప్పిపోవు రోజుకై ఎదురుచూచుచున్నాము.

"డాక్టర్ టాగూరుగారు వాదించునట్లు హిందూస్థానములో ఉర్దూవ్యాప్తి ప్రయత్నములు సఫలములైనవేని, భారతదేశమంతటను ఇంగ్లీషు వ్యాప్తి ప్రయత్నముల విజయమునకు ఆటంకము లెందుకు ఉండవలెను?" అని పయనీరు పత్రిక చేసిన అడ్డసవాలును మెచ్చుకొందుముగాని, మనరాష్ట్రములో ఈ ఉర్దూ వ్యాప్తి ప్రయత్నము లెంతవరకు విజయము పొందినవో పయనీరు పత్రిక నిరూపించియుండిన బాగుండెడిది, అప్పుడు సత్యము సంపూర్ణముగ వెల్లడియగుటకవకాశము ఏర్పడియుండెడిది.

సికింద్రాబాదు పనివాండ్ర సమ్మె

రైల్వే ఉన్నతాధికారులతో వి. వి. గిరిగారి సంభాషణ

౧౪-౫-౩౫ రోజు రైల్వేకార్మికసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత వి. వి. గిరిగారు సికిందరాబాదు లాక్ ఔట్ సందర్భమున హైదరాబాదునకువచ్చి, రైల్వేఏజంటుతోను, సర్ అక్బరు హైదరీగారితోను ముచ్చటించిరి.

"ఋషిబుద్ధోత్సవము"

౧౯-౫-౩౫ సాయంత్రము ౫ గంటలకు సుల్తానుబజారులోని ఆర్యసమాజ మందిరములో "ఋషిబుద్ధోత్సవము" జరుగగలదు. ఉపన్యాసము లివ్వబడును.

సుంకపు మొహతెమీముల అధికారము హెచ్చింపబడుట

ఇదివరకు సుంకపుశా మొహతెమీ [illegible] ౫౦౦ రూ. విలువగల అభియోగము విచారణచేయుటకధికారముండెను ఇపుడాయధికారము ౧౦౦౦ రూ. వరకు హెచ్చింపబడినది.

విన్నారా

కలం

నేను కార్యాలయానికి వచ్చేవరకు ఒకకరపత్రము అందినది. ఏవేవో సంఘదురాచారాలను పోగొట్టుటకు మార్గాలాలోచించటానికి ౫ గంటలకు సభ-నాయిబ్రాహ్మణులది-కు ఎక్కడంటే! జంగ్లివిఠోబ మందిరంలో—సరే,మంచిదని విన్నగా ఒకోకి ఓ పెన్సిలు-కాగితాలకట్ట-నేను మందిరం ప్రవేశించాం-అందర్నిచూశేట్లు, అందరికి కనబడనట్లు కూర్చుందామని ఓమూల నేకరించబోయాను, కాని అంతలోనే ఓపరిచితవ్యక్తివచ్చి మహాశయా మీదికిరాండి-అంటూ ఉచ్చస్థానమిప్పించాడు.

అప్పటికి మూడుఅయి ఉంటుంది-౧౫ గురు ఉండిరనుకుంటాను. ముఖాలకేసిచూస్తే వీరెవరా! అనే సందేహం కలిగింది-ఆఫీసులోజరిగినపొరపాటేమంటే- ఎవరిపక్షాన సభజరుగుతుందో పాటించి చూడకపోవుట. మొత్తానికి బ్రాహ్మలనే ఆకారాలు కనబడ్డాయి-విశ్వాలా?-నాయిలా? శాస్త్రుల్లా? మధ్వులా? లేక మాధ్యాంజనులా!........అప్పుడప్పుడే దిగినఒకరిద్దరినిజూచి ఆఅనుమానము మరింతా హెచ్చింది.-వస్తూవస్తూ "జేర్ హుల్ హాజత్" అని వర్తనుపలుకరిస్తే-"సాహబ్ జాదా ఛీతవరీ ఫర్మాయే" అంటూఒకరు వారినిగౌరవించారు, అవున్న సాతికమందిలో ౧౦ మందిషేర్వాని, రూమిటోపీలు-చుడీదార్, పైజామాలు కలప్ కొట్టినవిశ్లీ వేసికొని దర్జాగా మందిరావరణంలో కూర్చున్నారు. ఈసభకు మహమ్మదీయులను కూడా రప్పించినారా! ఎంతటి సంఘసుధారకులు-రెండుకులాల్లో ఐక్యంగలిగిస్తారు అని అనుకుంటూ, వారితోసంగాబోలు సంభాషణలంతా ఉర్దూలో జరుపుతున్నా రనుకొన్నా.

ఇంతలో నాచూపులు అటూఇటూ పోతూ ఓరిజస్టరుమీద కొంతసేపు నిల్చుకున్నాయి.

అందు ఓ యువకుడు ఏమో వ్రాయటం చదవటం ప్రారంభించినాడు. కలంవదకచూస్తే కింద నుండిమీదికి-అట్లాపారి పోతూవుండెను. ఇదేమిటి వాలకమని నిదానించిచూస్తే కుడిరి కుడురని అక్షరాల్లో జోలెడన్ని సంతకాలు మాత్రం తెనుగులిపిని కనబడ్డాయి...దంగమట్లో ఉండని ప్రక్కనుజరిగి కూర్చునిచూస్తే మరలేవరకు, కొన్ని రిజిష్టర్లు కనబడ్డవి...... చందా......బుక్—ఇంకా ఏమేమో రాసిన చీటీలు వాటిమీద కనపడ్డాయి—ఏభాషలో యున్నాయని యడుగుతారేమో! ఆదేమన భాషకపకారం చేసే భాషే (పబుద్ధాంధ్రకు మాత్రం తెలుస్తే నేమం లేదనుకుంటా.)

ఆటుమచ్చట్లు జోరుగా సాగుతూవుండుట జూచి ఓచెవ్వు అటు పెట్టేశాను...నేను ఇవి చట్టలు వేసుకొని అలాపోతుంటే నన్నొకడు చురకొడనుకొన్నాడు—చూడు అవి మనవ గౌరవమా!—మన ఉడుపులు మనకుండా లెనాని......"అంటూవుండగా "కొందరు బ్రాహ్మలోయ్-అందులోనే గౌరవం అనుకునేవారు" అంటూ అర్థంవచ్చేనవ్వు ఒకటి—అట్లా నవ్వేవాడు. దాన్ని అందరూ గౌరవించారు. అనుకరణంతో—మనపెంతై ఎవరమో వారిగానే ఉండాలి—నిన్న వీరి అన్నగారు "మైం ముంద్యావహాం క్యా"అంటూ ఏమేమో ప్రసంగించాడయ్యా—"ఐతేవరి తెల్గువారి లేది ఎందుకో! అమగలేకపోయిరావా!"అని ఓ పెద్దమనిషి పలుకరించాడు......అట్లా నడుస్తున్న సభాచర్యనుజూచి—ఏం రాయనా బాబు అనుకుంటూ ఒకర్ని పిలిచి "ఇంకాఎప్పుడయ్యా! మీసభ అని అడుక్కొన్నాను......" "పట్నంలోమావారు ౫, ౬ వందలైన వున్నారు. వందమందైనా రావాలె. రాంది సభచేసే లాభంలేదు."అని అతడన్నాడు. "ఐతే బాబువచ్చేవరకు నేనుండవలెనని చెప్తూ—"నల్లని కోటు, తెల్లని పంట్లాం వేసికొని, శెంట్రుకలుకూడాలేని నెత్తిమీద హ్యాటువున్న పెట్టుకొనక పక్కనవనిలుచున్న కార్యదర్శిగారికి, "మీ కార్యక్రమాన్ని పత్రికకు పంపుకొండయ్యా" అంటూ సైకలు పెడలుమీద కాలువేశాను...

పహూదలిపై అభియోగము

జుడిషియల్ కమిటీలో విచారణ

౨౨-౫-౩౫ రోజు పహలవాదలి అభియోగవిచారణ జూడిషలుకమిటీలో జరుగగలదు. నేరస్థునిపక్షమునముర్తుజాఅహమదు సా॥ అన్సారియును, ప్రభుత్వపక్షమున ముర్తుజా ఖాన్ సా॥ వాదించెదరు.

నాయగాలో వైద్యాలయనిర్మాణము

నవాబు సుల్తానుల్మల్కుగారి పాయగాలోచేరిన తాలూకాలందులో వైద్యాలయనిర్మాణమునకు ౯ వేలు మంజూరు చేయబడినవి.

మూగుచున్న వాడలు

హైద్రాబాదులోని ఈక్రిందివాడలలో మూగుకలదని ప్రభుత్వప్రకటన శాఖవారు తెలుపుచున్నారు.

ఖుత్బిగూడ, బీబిఅలావా. అవతలి యాఖుతుపూరా, కాచీగూడ, చించలగూడ, అవతలి దరీచెమాతా (మీరుఆలంవద్ద), ఖాజీపూరా, గచీకొచబురాతా, అమీరుపేట, ఈసామియా జాము మీరుఆల వ డ్డి చ వ్ జాదు శరీఫ్ కోరబాగు వి. దవాఖ మహబూబియా దేవిడీ కూర్ [illegible] (చాదరఘాటువద్ద) మొగలపూర సుల్తానుపుర మహబూబియపూర (జాబాసువద్ద), గౌలిగూడ

క్లోరోఫారమునకు బదులు నూర్కేక్

ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో పరిశోధనలు

క్లోరోఫారమునకు బదులు నోర్కేక్ అను ఔషధము నుపయోగించుటకు, ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో పరిశోధనలు జరుగుచున్నవి. ఈ క్రొత్త ఔషధమును వెన్నెముకలో ఇంజక్టుచేసినచో, శరీరపుక్రిందిభాగము తిమ్మిరెక్కిపోవును. అంతశస్త్రచికిత్స చేయునపుడు రోగికి ఏవిధమైన నొప్పియుకలుగదట!

"దర్బారు" అనివాడవలదు

ప్రభుత్వముఅని వాడవలెను

నిజాంప్రభుత్వమును మదరాసు ప్రభుత్వము కోరుట

హైద్రాబాదురాజ్యముతో సంప్రదించునపుడు "దర్బారు" అనుదానికి "గవర్నమెంటు" అని వాడవలయుననియు, "హిజ్ ఎగ్జాల్టెడ్ హైనెస్ ది నైజాంస్ గవర్నమెంట్" లేక "హైదరాబాద్ గవర్నమెంట్" అనియుకూడ [illegible] వ్రాయవలెను అని మద్రాసు ప్రభుత్వము వారు హైద్రాబాదు ప్రభుత్వమునుకోరినారు.

ఆంధ్ర జ్యోతులు

సర్. యస్. రాధాకృష్ణగారికి అనన్య లభ్యగౌరవము

ఇపుడు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాపీఠమునకు వైస్ ఛాన్సెలరుగానున్న సర్ యస్ రాధాకృష్ణ గారికి ఇంగ్లాండుదేశములోని సుప్రసిద్ధమగు ఆక్సుఫర్డువిశ్వవిద్యాపీఠమునుండి ఆహ్వానము వచ్చినది వారు ప్రాచ్యమతములనేర్పు ఆచార్యులుగ పనిచేయుటకు కోరఁబడినారు రాధాకృష్ణగారు అందుల కంగీకరించినారు ఈయుద్యోగము ఇటీవలనే ఆక్సుఫర్డులో స్పాల్డింగుగారి విరాళముయొక్క సాహాయ్యముతో యేర్పాటు చేయఁబడినది ఇదే ఆక్సుఫర్డు విద్యాపీఠములో ఇదివరకు రాధాకృష్ణగారు లెక్చరరుగపనిచేసియుండిరి. కాని ఆచటి ప్రొఫెసరు పదవి ఇంతవరకును ఏభారతీయునికిని లభించియుండలేదు అంతేకాదు ఆంగ్లేయుడుకాని మరియే యూరపీయునికిగూడ లభించియుండలేదు అట్టిపదవికిపుడు మనఆంధ్రుడు ఆహ్వానింపఁబడినాడు అయితే నియమరీత్యా ఆక్సుఫర్డు విద్యాపీఠ పట్టభద్రుడు కానివానిని ఆవిద్యాపీఠములో ప్రొఫెసరుగా చేర్చుకొనవీలు లేదట మనరాధాకృష్ణగారు భారతదేశ విశ్వవిద్యాలయపట్టభద్రు మాత్రమే కానివారికి రాధాకృష్ణుడే అవసరము మరియిప్పుడు గతియేమి? దీనికి ఒకఉపాయము వెదకఁబడినది ముందుగా రాధాకృష్ణగారికి సదరు ఆక్సుఫర్డు విద్యాపీఠమువారొక గౌరవబిరుదము నొసగెదరట ఆటుతర్వాత ప్రొఫెసరుపని ప్రారంభమగునట. ఈపని గత3 అక్టోబరు నెల తేదినుండి అయినందుకు చేయవలసియుండును రాధాకృష్ణగారు ఇండియాకై వచ్చే అక్టోబరు నెలలోపోతేను. ప్రైవేటుగా పరిలోకొని ఇంగ్లాండుకు ఏయాలుదేరెదరని అనుకొనఁబడుచున్నది అప్పుడు రాధాకృష్ణగారు ప్రస్తుతము తాము చేయుచున్న వైస్ ఛాన్సెలర్ పనికి రాజీనామా నిచ్చుటకు నిశ్చయించుకొనినారు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు ఇంగుబలన రాధాకృష్ణనాయకునివలని లాభము పోవుచున్నను, విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యాయుడుగ నుండినవాడు క్రొత్త గౌరవము ననుభవించుట విశ్వవిద్యాలయ ప్రతిష్ఠను వృద్ధిచేయునదియు, అదియుగాక ఆంధ్రునికి ఇట్టిఅనన్యలభ్యగౌరవము చిక్కుట ఆంధ్రులందరికిని గర్వించదగిన విషయమనియు, ఆంధ్రభాషలోని పత్రికలన్నియు సంతోషమును వెలిబుచ్చినవి

ఈ నియామకము నుగురించి అసోసియేటెడ్ ప్రెస్సువారు రాధాకృష్ణగారి అభిప్రాయము నడుగగావారు, దినిపల్ల భారతీయులందుగూడ గొప్ప తత్వవేత్తలుగలరని పాశ్చాత్యులు గుర్తించినట్లైనగని చెప్పిరి

అంతర్జాతీయ విద్యామహాసభకు ప్రతినిధి

రాధాకృష్ణగారు ఈసంవత్సరము మే నెలలో ఇంగ్లాండులో జరుగనున్న అంతర్జాతీయ విద్యామహాసభకు హిందూదేశపక్షమున ప్రతినిధిగాపోగలరు

ఆంధ్రునికి అఖిలభారత రాజకీయమహాసభాధ్యక్షత

ఇపుడు అఖిలభారత రాజకీయ సేవక త్యాగిమండలికి అధ్యక్షుడగు స్వామి గోవిందానంద్ గారు ఒకప్రెస్ స్టేటుమెంటులో ఈసంవత్సరము కాంగ్రెసు మహాసభతోబాటు లక్నోలో జరుపఁబడఁబోయియున్న ఆమండలి సాంవత్సరిక సమావేశమునకు ఆంధ్రనాయకుడగు బులుసు సాంబమూర్తిని అధ్యక్షునిగ యెన్నుకొనుటకు అందరికిని శిఫారసుచేసినారు గోవిందానందగారికి ఆదేశములుమిత్రులు సాంబమూర్తిగారిపేరును సూచించిరనియు, తనకును వారధ్యక్షులగుట చాలయిష్టమనియు, వారిత్యాగము,స్వరాజ్యముకైనవారు చిరకాలముగా పడుచుండినపాట్లు వారినిపదవికర్హులను గావించినవనియు ప్రకటించిరి

ఆంధ్రునికి గవర్నరుపదవి

ఇపుడు బ్రిటిషుయిండియాలో మననిజాం రాష్ట్రమునకు తూర్పు-ఉత్తరపు మూలలోఆనుకొనియుండు మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వములో హోం మెంబరుగానున్న ఇ రాఘవేంద్రరావుగారు రానున్న ఎండాకాలములో సెలవుపైపోనున్న సర్ హైడ్ గోవన్ (ఇప్పటి గవర్నరు) గారి స్థానములో గవర్నరుగా నియోజింపఁబడుదురని "హితవాద" అను పత్రికయొక్క రాజకీయవిలేఖరికి తెలియుచున్నది రాఘవేంద్రరావుగారు ఆరాష్ట్ర ప్రభుత్వపు హోం మెంబరుగానుండి అటు ప్రభుత్వమునకుగాని ఇటు ప్రజలకుగాని మనస్సుకు విశేషము నొప్పికలిగించకుండ తమపనిని నిర్వహించగలిగినారు ఈవిషయములో వీరిప్రజ్ఞ చాలగొప్పది వీరు గవర్నరైనపుడు హోం మెంబరుపనిమీద చూచుకొనుచునే యుండగలరు

పూర్వజన్మజ్ఞానముగల శాంతిదేవిని గూర్చి ప్రపంచమంతట కుతూహలము

పూర్వజన్మజ్ఞానముగల శాంతిదేవియను ౧౦ ఏండ్ల బాలికనుగూర్చి భారతదేశమంతటను అందరును విశేషముల నన్నింటిని కనుగొనుటకు ఎంతో ఆత్రముచూపియుండిరిగదా! ఇపుడు ఢిల్లీలో యల్ దేశబంధు గుప్తగారికి ప్రపంచములో అన్నిదేశములలోనుండియు గొప్పగొప్ప శైన్సువేత్తలు శాంతిదేవినిగూర్చి వెన్నెన్నియో విషయములను తెలుపవలసెనదిగ కోరుచు వ్రాసిన జాబులు చేరినవి అట్టిజాబులు ఇంకను వచ్చుచునే యున్నవట అందులో ప్రపంచ ఖ్యాతిగాంచిన ఆస్ట్రేలియా దేశీయుడగు థియాసఫిస్టు (యోగవిద్యా శాస్త్రవేత్త అని అర్థము) యొక్క జాబున్నది అతడు ౦ శాంతిదేవియొక్క ఆకారము దైహికలక్షణములు, జన్మకాలము మున్నగు విషయముల నన్నిటిని తెలిసికొనగోరినాడు

కాంతాదేవి

గుప్తాగారు ఒక్కొక్కనికి ప్రత్యేకముగా జాబులు వ్రాయలేక అందరికిని రేడియోద్వారా సమాధానమును బ్రాడ్ కాస్టు చేయుచు, శాంతిదేవియొక్క పూర్వజన్మజ్ఞానశక్తి రహస్యమును భేదించుటకై సమర్థులగు శాస్త్రవేత్తలను కొందరిని ఒక చిన్న సంఘముగా నియోజించుటకై తాను సర్ జగదీశచంద్రబోసు గారిని సర్ యస్ రాధాకృష్ణగారిని, డాక్టర్ రవీంద్రనాథ టాగూరుగారిని సదితరవిద్వాంసులను ప్రార్థించదలచినట్లు తెలియఁబరచెను చిన్న సంఘము విషయమునంతయు పరిశీలించి రహస్యమును శోధించి ప్రపంచమున కంతయు వెల్లడిచేయవలసియుండును

ఇది యిట్లుండ, ఇంతలోనే కలకత్తాలోని అఖిలభారతమానసిక తత్వ విచారసంఘము పక్షమున కొందరు వేఱుగా శాంతిదేవిని గూర్చి విచారము చెసినారు ఇట్టే ఢిల్లీవిశ్వవిద్యాలయములోనుండు ప్రొఫెసర్ ఇంద్రసెనగారును చే తీపపరిశోధన చేసిరి కాశిలో మాలవ్యాగారు స్థాపించిన హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునందలి ప్రొఫెసర్లు తమపక్షమున కొందరిని ప్రతినిధులను శాంతిదేవిని స్వయముగా పరీక్షించి రహస్యము కనుగొని రావలసినదని పంపించిరి

అంధ్రునికి హైకమిషనరు పదవి

ఇపుడు లండనులో భారతదేశము పక్షమున డిప్యూటీ హైకమిషనరుగానున్న బి రామారావుగారు హైకమిషనరు పదవికి ఎక్కించబడుదురని అమృతబజారు పత్రికయొక్క లండను విలేఖరి తెల్పుచున్నారు సాధారణముగా హైకమిషనరుయొక్క పని ఇంగ్లాండులో ఇండియాప్రభుత్వపక్షమున దానికి కావలసిన సామగ్రులుకొనుట, అక్కడనుండు విద్యార్థులు మున్నగుభారతీయుల క్షేమముచూచుట వీరు ఐ, సి యస్.

హరిజనులకు శివమంత్ర దీక్ష

శివరాత్రి సమీపించుటచే లాహోరులో 'సనాతన ధర్మప్రతినిధిసభ' యొక్క ప్రకటన కార్యదర్శి రామలోని లక్ష్మణమాఖిలన్న ఒకరివి శివరాత్రినాడు హరిజనులకు శివదీక్ష నొసగుటకు ఏర్పాటుచేయవలసినదిగా హెచ్చరికచేసినారు ఇటీవల అలహాబాదులో ఒకవరికి ఉపటివారికు గోవర్ధనమఠాధిపతి శ్రీజగద్గురు శంకరాచార్య భారతీకృష్ణతీర్థ స్వాములవారి అధ్యక్షతన జరిగిన అఖిలభారత సనాతనధర్మసభ సమావేశములో ఆమోదింపఁబడిన తీర్మానమునుబట్టి రెపురానున్న శివరాత్రినాడు బ్రాహ్మణులచే హరిజనులకు శివమంత్రోపదేశము చేయించుటకు ఏర్పాట్లను కార్యకారిణీసభవారు చేయవలెనను నదొకటి ఇపుడు చేయఁబడిన హెచ్చరిక ఆ తీర్మానము ననుసరించినదే ఆనాడు శివమంత్రోపదేశము చేయుటకు ముందుగా హరిజనులకు నూనె, సబ్బులను యిచ్చి, అభ్యంజనము చేయించవలెను తర్వాత సంకీర్తనకు వారిని పిలుచుకొనిపోయి, శివమంత్రోపదేశము చేసిన తర్వాత హరిజనులతోకూడ ప్రసాదము స్వీకరించవలెను.

వైస్రాయికి సంస్థానము నుండి తరుమబడిన వాని విజ్ఞప్తి

ఆర్. ఐ. పార్సే అనునతడు అఖిలభారత సంస్థాన ప్రజామహాసభలో సభ్యుడు ఇతనిని జబల్పూరులో కంటోన్మెంటు సరిహద్దులలోకి ప్రవేశింపరాదని సెంట్రల్ ఇండియా ఏజన్సీకి గవర్నరుజనరలు (వైస్రాయి) యొక్క రాజకీయ ఏజంటు ఆజ్ఞాపించెను గవర్నరుజనరలుయొక్క రాజకీయ ఏజంటు అనగా మన హైదరాబాదులో రెసిడెంటువంటి అధికారిఅని అర్థము. సికింద్రాబాదు కంటోన్మెంటునుండి వెడలిపోవలసినదని తాతాచారిగారికి ఉత్తరువీయబడినట్లే ఆర్. ఐ. పార్సేకును ఉత్తరువీయబడగా, అతడు వెంటనే, వైస్రాయికి తనపై నిషేధాజ్ఞనుగూర్చి, పునరాలోచన చేసి తొలగింపవలసినదనియు, తాను ఆ జబల్పూరు కంటోన్మెంటు ప్రజలకు చేయవలసిన ముఖ్యసేవ ఎంతోగలదనియు విజ్ఞప్తి పంపుకొనెను ఇపుడు వైస్రాయి యీ మనవిగూర్చి ఆలోచించవలసినదని రాజకీయశాఖాధికారులవలన యొసగినట్లు కనఁబడుచున్నది

భోపాలు సంస్థానములో వితంతు పునర్వివాహ సౌకర్యములు

భోపాలు నవాబుగారి ప్రయత్నము

ఇపుడు భోపాలు సంస్థానములో వితంతువులు పునర్వివాహము చేసికొనుటకు కొన్ని సౌకర్యములుగలవు కాని ఆసౌకర్యములు చాలియుండనందుచేతను, సాంఘికాచారపు పట్టుయింకను చాల ప్రతికూలముగా నుండుటచేతను, పునర్వివాహములు చేసికొనగలచిన వితంతువులకు మరికొన్ని సౌకర్యములను చెయదలచి, భోపాలు నవాబుగారు మొదట సమావేశము కానున్న వేమసంస్థాన శాసనసభలో ఒకశాసనమును ప్రవేశపెట్టదలచినట్లు తెలిసినది.

(ఈ భోపాలు సంస్థానము మన హైదరాబాదు సంస్థానము తర్వాత మహమ్మదీయులసత్వముగల ముఖ్యసంస్థానము దాని విస్తీర్ణము ౬౯౦౨ చదరపుమైళ్లు జన సంఖ్య గతసెన్ససుప్రకారము ౭౨౯౯౫౫, ఇందు నూటికి ౨౦ వంతున ముసల్మానులు. భోపాలు నగరములో మాత్రము ముసల్మానులెక్కువ ఈసంస్థానమునకు స్త్రీప్రభుల గౌరవము గలదు.)

మూలిగే నక్కమీద తాటికాయ

"ఒరియా కిరస్త్రప్రసంగాటింగుకేసు" లో నేరము రుజువైనందున, జైలులోనున్న సమేరవర్మప్రసన్న, జైలులో తనకేవో కష్టములు గలవనియు, వాటిని తీర్చవలసినదనియు కోరినను అధికారులు తీర్చనందున, నిరాహారదీక్షను ప్రారంభించెను. కొంత కాలమునకు యుక్తమైన పద్ధతులయని అధికారులకు తోచనందున, అతనిని జైలులో ఒక ప్రత్యేక గదిలో నుంచెను. కారణమేమనగా ఇంకొకవిధముగా ఏమైనా జైలులోనుండుటచేత అజ్ఞానమునకు నిదర్శనమని తెలిసికొనెను. అతనికి మొదట విధించిన శిక్షపడెను. అతడిప్పుడు ఆగ్రా సెంట్రల్ జైలులోనున్నాడు. జనవరి ౧౯ తేదీ మధ్యాహ్నము నుండి అతడు నిరాహారదీక్ష సాగించుచున్నాడు. అసలే మూలుగుచున్న వానికి ఈ క్రొత్త శిక్ష తాటకాయవంటిదే కదా!

విడుదలవెంటనే మరలనిర్బంధము

ఏదో ఒకరైతు మహాసభకధ్యక్షత వహించిన చప్పనపుడు ఇందులాల్ యాజ్ఞిక్ గారిని దోహద్ లో అరెస్టు చేసియుండిరి. బొంబాయి ప్రభుత్వము యొక్క ఆజ్ఞపైన వదలివేసిరి. కాని వెంటనే ఆతనికి అహమ్మదాబాదులో నుండరాదనియు బహిరంగసభలలో నుపన్యసించరాదనియు "అత్యవసరాధికారముల శాసనము" ననుసరించి ఒక ఆజ్ఞాపత్రము అందజేయబడెను.

మొదటి రెండు సంఘముల నణచుటచే క్రొత్త సంఘము నేర్పరచుట

బెంగాలురాష్ట్రములో ఇదివరకుండిన, అఖిల బెంగాలు విద్యార్థిసంఘమున్ను, "బెంగాలు రాష్ట్రీయవిద్యార్థిసంఘమున్ను" ప్రభుత్వము వారిచే నిషేధించబడెను. ఇపుడు బెంగాలురాష్ట్ర మందలి ప్రాతవిద్యార్థులు "బెంగాలురాష్ట్రీయ విద్యార్థులసమితి" అని క్రొత్త సంఘమును ఏర్పరచుకొనినారు. శ్రీమతి కమలాదేవి ఛటోపాధ్యాయ ఆక్రొత్త సమితికి సందేశమంపుచు పూర్వపు రెండు సంఘములపై ప్రయోగించబడిన నిషేధము ఎంతమాత్రము న్యాయముకాదనియు, బ్రిటిషుప్రభుత్వము ఈదేశమునకిష్టము కానట్టియు ఈదేశపు రోగతికి అడ్డములు పెట్టునట్టియు రాజ్యాంగమును బలవంతముగా దేశమునకంటగట్టుచున్న సమయములో, బెంగాలుప్రభుత్వము ఆవేదయత్నముతో ఉదారవిద్యకు విరుద్ధచర్యల నవలంబించుచున్న సమయములో — బెంగాలువిద్యార్థులు ఇకమత్యముతో అతిప్రవర్తనలు దుస్సహములని ముక్తకంఠముతో తమఅభిప్రాయమును ప్రకటించుట చాలఅవసరము అనిచెప్పినది.

ఐ. సి. యస్. కాని మొదటికార్యదర్శి

బొంబాయిప్రభుత్వమువారు తమ రెవిన్యూశాఖ కార్యదర్శిగా ఐ. సి. యస్. కాని ఒకనిని నియోజించినారు ఇతనిపేరు లెహోమాస్ తెహుల్ కో వాలా ఇతడుఇదివరలో సుప్రీం రజిష్ట్రి మేజిస్ట్రేటుగానుండెను.

క్రొత్త ఇంగ్లీషు దినపత్రిక

౧౯౦౪ సంవత్సరమునకు ౧౯౨౯ లో లాలా లజపతిరాయి (ఇపుడు కీర్తిశేషులు) గారిచే వారపత్రికగా స్థాపితమైన "పీపిల్" అను పత్రిక ను రేపు మార్చి నెల నుండి మంచి దినపత్రికగా మార్చుటకు నిశ్చయించబడినది. ఈ వారపత్రిక ౧౯౦౪ సంవత్సర కాలము భారతదేశములోని గొప్ప వారపత్రికలలో నొకటియని పేరు గాంచినది. ఇపుడు పంజాబు రాష్ట్రములో నడిపెడు పత్రికలన్నియు నడపబడుచుండెను. స్వతంత్రమైన, మంచి ఇంగ్లీషు దినపత్రిక ఒకటి అవసరమని మాచదలు స్పష్టముగా కనబడుచుండుటచే ఆ పత్రికాధిపతులు ఈక్రొత్త నిశ్చయము గావించుకొనినారట. ఈపత్రికకు నూతన యంత్రము ఉన్నదట.

౫ నెలలుగా జీతము ఏర్పాటులేని మునిసిపాలిటీ బడిపంతుళ్లు

పూనా మునిసిపాలిటీ బళ్లలో చిత్రము

పూనా మునిసిపాలిటీ "స్కూల్బోర్డు" పోయినవారములో సమావేశమైనపుడు అబోర్డుయొక్క చేష్టను (లేక అక్రమమును) ఒకవిచిత్ర రహస్యమును బైటపెట్టెను.

ఆ "స్కూల్బోర్డు" అధికారులు అయిదుగురు పంతుళ్లను నియోజించిరట గాని వారికి జీతము ఏర్పాటులేదట. కారణమేమయ్యాఅంటే, మొత్తముమీద అబోర్డుయొక్క అధికారమునకులోబడియుండు అన్నిబళ్లలోనుకలిసి ౪౦౭ మంది ఉపాధ్యాయులు మాత్రమే ఉండవలసినట్లు మునిసిపాలిటీ మహాజనసభ (అనగా "జనరల్ బాడీ" సమావేశము) నిర్ణయించియుండెనట; కాని ఇప్పుడు జీతములేని అయిదుగురును అనిర్ణీతసంఖ్య పూర్తైనతర్వాత చేర్చుకొనబడినవారట. మునిసిపాలిటీలోని సభ్యులు ఒకరిద్దరుగా కొందరు శిఫారసు చేసి బలవంతముచేయుటచే ఆఅయిదుగురు ఉపాధ్యాయులను చేర్చుకొనబడిరట. మునిసిపాలిటీ మంజూరీచేయనిజీతములను వారికెందునుండి తెచ్చి యీయవలెనని చేర్మనుగారనిరి.

మరి ఆపంతుళ్లగతి ఏమిఅనిఅడుగగా, మరలమునిసిపాలిటీ ఆయవ్యయములనుగూర్చి విచారము చేయుటకు సమావేశమైనపుడు ఆక్రొత్త పంతుళ్లజీతమునుగూర్చి ఆలోచించవచ్చునని చెప్పబడెను.

కప్పల ఇంగ్లీషు తేదుల పద్ధతి నవలంబించుట

ఇపుడు కపుర్తలసంస్థానములో ప్రభుత్వసంబంధములగు పత్రములు మున్నగుసకలవ్యవహారములకును విక్రమశకము వాడబడుచున్నది. కాని ౧౯౩౬ ఏప్రిలు మొదటినుండి సకలవ్యవహారములకును క్రైస్తవశకము ప్రకారము ఇంగ్లీషుతారీఖులే ఉపయోగించబడవలయునని సంస్థానాధికారులు ఆజ్ఞాపించినారు.

ఇందూరు సంస్థానమునకు క్రొత్త శాసన సభ

ఈక్రొత్త శాసనసభయొక్క ప్రారంభోత్సవమును ఫిబ్రవరి ౧౩వ తేదినాడు ఇందూరుప్రభుత్వ ప్రధానమంత్రియగు సిరెమాల్ బాపన్నగారు జరిపెదరట. పూర్వమునుండు శాసనసభకంటె ఈక్రొత్తదానిలో విశేషము లేమియుండునో తెలియుటలేదు.

భారతీయుడుచేసిన అద్భుతమైన స్టీం లాంచి

ఇప్పుడు బొంబాయి హార్బరులో "గంగ్-మాత" అను ఒకస్టీంలాంచియున్నది. అది కచ్ సంస్థానాధిపతికై నిర్మించబడినది. నిర్మించినవాడు ఆసంస్థాన ప్రభుత్వపు మెకానికల్ యంజినీరు అగు జె.వి. బుధభట్టి, ఏ.ఐ.యమ్.ఏ.,యఫ్ ఆర్.యస్.ఏ. గారు. దానినిర్మాణమునకై పనిచేసినవారందరునూడ భారతీయులే. ఏదో కొంత యంత్రభాగముతప్ప తక్కినదంతయు భారతదేశములోని వస్తువులచేతనే తయారు చేయబడినది. ఈలాంచి మనోహరత్వములోను, దాబులోను ఇతరప్రాంత ఏషియాటిక్ స్టీంలాంచికి గాని తీసిపోదని చూచినవారు చెప్పుచున్నారు. అంతయు వతీకఖిక్కలో నున్నది. పొడవు ౧౦౧ అడుగులు. వెడల్పు ౧౮½ అడుగులు. ౨౨౦ అశ్వముల శక్తిగల యంజినులు రెండు డీసిల్ ప్రొపెల్లరుతో పని చేయుచుండ గంటకు ౧౦ నుండి ౧౨ నాట్లు (Knots) వేగముతో పోగలదు.

దేహ వ్యాయామమును గూర్చి ప్రత్యేక శ్రద్ధ

నిజాంకాలేజి విద్యార్థులకు పింగిలి వెంకటరామా రెడ్డిగారి హితబోధ

నిజాంకాలేజ్ ఆంధ్రసారస్వత సంఘవార్షికోత్సవము

(స్వ.వి.)

గతవుధవారము (౧౪–౨–౪౦) నాడు (సాయంత్రం ౬ గంటలకు) మన నిజాంకాలేజిలోని ఆంధ్రసారస్వత సంఘవార్షికోత్సవము మిక్కిలి ప్రమోదముగా జరిగినది.

ప్రారంభమున మూర్తి దేశస్తవము మనోహరముగ పాడె డినది. తర్వాత శ్రీయుతకురుగంటి సీతారామయ్య, ఎం.ఏ. గారు పాడి ... గా శ్రీయుత పింగిలి వెంకటరామారెడ్డి దేశముఖుగారు అధ్యక్షతవహించి, అధ్యక్షోపన్యాసము సల్పిరి.

అధ్యక్షోపన్యాసము

“ఆంధ్రసారస్వత సంఘసభాసదులారా!

నేటిసభకునన్ను అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొని నందుకు నేనుమీకు కృతజ్ఞతా వందనములర్పించుచున్నాను. మీవలె ఉన్నత విద్యాభివృద్ధికి అవకాశములునాకు లభింపలేదు. అయినను విద్యావిషయము లందునాకును అభిరుచిలేకలేదు. కనుక యువసోదరులును సోదరీమణులునగు మీతోగలసి నేటివిద్యా వ్యాసంగ సంరంభమున పాల్గొను అవకాశము నాకు మీరు లభింపజేసినందుకు నేనుధన్యుడను.

ఆంధ్రసారస్వత సంఘము

మన నిజాముకళాశాలలో వివిధభాషలకు సంబంధించిన సారస్వతసంఘములు పనిచేయుచుండుట నాకు చాలసంతోష ప్రదము. అందులోను, గడచిన ముప్పదియైదు వత్సరములనుండి సుస్థిరముగా సాగుచు, సుమారు నూరుగురుసభాసదులుగలదై, ఆంధ్రసారస్వత సేవయొనర్చుచున్న మీసంఘము ఆంధ్రుడనగు నాకు అత్యంత హ్లాదావహమని చెప్పవలసిన పనియేలేదు. ముందుకు ఈసంస్థ యిట్లే వృద్ధినొందుచు కర్తవ్య పాలనమొనర్చుచు, మనరాష్ట్రములోని విద్యాసంస్థలకు భూషణమై ప్రకాశింపగలదని నేనాశించుచున్నాను. మీసంఘముపక్షమున మీరు నడపుచున్న యుద్యమము లన్నియు యోగ్యములగనున్నవి!

వాగ్వివాద సభలు.

వివిధవిషయములను గురించిన జ్ఞానమును సంపాదించుట మానవుని కర్తవ్యము. అంతేకాదు. అట్టి యంశములను స్మరణయందుంచుకొనుట కూడ అవసరము. వాగ్వివాదసభలవలన కలుగు నుపయోగములలో ముఖ్యమైనది, వాదించువారికి తమ తర్కములోని లోపము అవగాహనయగుట. ఉభయవాదములను విను చుండుటవలన ఇది దృఢముగా బోధపడును. ఒక సంగతి జ్ఞప్తియందుంచుకొనదగియున్నది. అదేదన, వాగ్వివాదసభలలో నవలంబింపబడిన వాదములు, చేయబడు నిర్ణయములు నిర్బంధములు అనియు అనుసరింపదగినవియు అనియు తలంపగూడదు. అనుసరింపదగిన విధానములు ఏవియో, అవి జీవితకాలమున కలుగుచుండు అనుభవములనుబట్టి నిర్ణయించుకొనవలసి యుండును. మనమిట్లు వాదించితిమి కనుక అట్లే ఆచరించవలయునని పెడమార్గము పట్టగూడదు.

నేటి దినమున వాగ్వివాద సభలలో పాల్గొనినవారే రేపు దేశకార్యములను గురించిన మహద్విషయములపై తర్కవితర్కములు సల్పు సామర్థ్యముకలవారు కావచ్చును. ఇంగ్లాండులోని కేంబ్రిడ్జి ఆక్స్‌ఫర్డు విశ్వవిద్యాలయములందు విద్యార్థులుగానుండి వాగ్వివాద సభలలో వాక్చక్యము చూపిన యువజనులు ఎందరో, తరువాత ఆంగ్లసామ్రాజ్యమున ప్రధానమంత్రులుగా పనిచేసి కీర్తివహించిరనుట చరిత్రప్రసిద్ధమగు విషయము.

నాట్య కళాశాఖ.

మానవహృదయముయొక్క వికాసమునకు ఈ కళ అత్యంతావసరమైనది. సంతోషించుటయొక్కయు, నవ్వుటయొక్కయు ప్రాముఖ్యమును అనేకులు ఎరుగకపోవచ్చును. మోటారుకారున కుల్ల్య ప్రికేటింగు ఆయిలు ఎట్లవసరమో, మానవ జీవితమునకు నవ్వు అట్లే అవశ్యకమైనది. నగుమొగముగల మనుష్యుడుగాని, ముఖవికాసముగల వైద్యుడుగాని దగ్గరకువచ్చినచో, ఎంతటిరోగికైనను కొంత చిత్తవిశ్రాంతి, కొంత యుపశమనము కలుగుచున్నది.

నాట్యకళామూలమున మానవుని యందలి యున్నియో యోగ్యతలు వ్యక్తము కాగలవు. అట్టివానివలన. వానిభవిష్యజ్జీవితమునకు సౌఖ్యముమాత్రమే కాక, దేశసేవకు సాధకములుకూడ దొరకవచ్చును. ఈ కళ అతిపురాతనమైనది. ఈ కళోపాసకులకు పాశ్చాత్యరాష్ట్రములందు గొప్ప గౌరవములు, బిరుదులు ప్రసాదింపబడుట సర్వజన విదితము.

ఇట్టి మనోజ్ఞమగు కళను మీరు అలవరచుకొనుచుండుట సంతోషావహము. ఇటీవలమీరు, మన విఖ్యాత విద్యాభిమానులగు రాజాబహదురు వెంకటరామారెడ్డి, ఓ. బి. ఇ. గారి పోషకత్వమున “వాహ్‌ వా” నాటకమొకటి ప్రదర్శించి క్వెట్టా భూకంప బాధితుల సహాయార్థము అర్పించి యుండుట మీ త్యాగబుద్ధిని, సంఘసేవాసక్తిని, దేశాభిమానముయొక్క వైశాల్యమును ప్రకటించుచున్నది.

వ్యాస రచన.

ఈ రచనయొక్క ప్రాధాన్యత ప్రత్యేకమైనది. పనికొంత కఠినమైనది ; విషయమును గట్టిగా మనస్సునకెక్కించుకొనుట చేయుచున్నది. ఈపని చేయుటకు గ్రంథపఠనము, పరిశీలనము అవశ్యకములు. మాట్లాడునప్పు డుంచవలసిన యాలోచనకంటె, వ్రాయబూనినప్పుడు ఎక్కువయాలోచన కావలసియుండును. పదవాక్యసందర్భములు లిఖించుటవలన విషయపరిజ్ఞానము వ్యాప్తిచెందుటయేకాక, భావముల ప్రకటించు సామర్థ్యముకూడ హెచ్చును. ఆత్మ విశ్వాసము చెందును.

పత్రికావిశేషకత్వము.

“లిఖితపత్రిక” యొకటి సంవత్సరమునకు రెండు మారులు మీరు వెలువడజేయుచుండుట, విద్యార్థిదశలోనే మీకు పత్రికారచనోద్యోగమునకు వలయు సామర్థ్యమును, అభిమానమును కలిగించగలదు. మీ పత్రికయందు రాజకీయేతరములగు సారస్వత, నైతిక, సాంఘిక విషయములుమాత్రమే యుండును గనుక దీనిని ముద్రింపించి ప్రకటించుటలో కట్టియాటంకముండజాలదు. అప్రకారము మీ పత్రికలు అచ్చయినపక్షమున వానికి వ్యాప్తి విశాలమై, పలువురకు లాభదాయకములై, ఇతరులందు రచనాసక్తి నిపురికొల్పగలదు.

దేహపరిశ్రమ.

నేటి సమావేశము సారస్వత సంబంధమైనదైనను, విద్యార్థులగు మీతో ముచ్చటించు నీ సందర్భమున, దేహపరిశ్రమయొక్క ప్రాముఖ్యమును గురించి, మీకు శ్రద్ధకలిగింప వాంఛనన్ను తొందరపడుచున్నది. కాలేజీ జీవితమున మీరందరును ఈ విషయమున శ్రద్ధగైకొనుచునేయుందురు. అయినను, ఎంతశ్రద్ధయైనను దేహపరిశ్రమ విషయమున తక్కువయేయని మాత్రము చెప్పుచున్నాను.

సంఘీభావము.

సంఘముల నిర్మించుకొనుటవలన నైకమత్యము వృద్ధిచెందుటకు మార్గమేర్పడుచున్నది. దీని యవసరము మనదేశమున ఎంతయోకలదు. ఇట్టి నిర్మాణములు మీయందు దెక్కువ సంఘీభావమును కూర్చునట్లు జాగ్రతపడవలయునని నా సూచన. ఈ విషయమున దీని సభ్యులు ఆంధ్రులవరకేకాక ఇతర భాషలవారగు మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, ఉర్దూ భాషల వారివరకును వ్యాప్తము కలిగింపబడుననియు, మీ యందరివి

౧౦ వ పేజీ చూడుడు

శ్రేష్ఠస్థానమగు విశ్వవిద్యాలయమువరకు వైశా ల్యమును పొందవలయుననియు నా నిశ్వాసము. నేటి ఈ ఘనాభిరామోహావి జీవితమునందు మీకు అత్యంతోల్లాసదాయకమైన దేశమునకును ప్రభువునకును ఉత్తమమగు సేవకాయ సామర్థ్యమును, ఉత్సాహమును పరస్పర సహకారమును మీ యందు ఉద్భవింపజేయుననియు, నేను ఆశించుచున్నాను.

ముగింపు

మీరు చేయుచున్న సారస్వత సేవకుగాను, మిమ్ములను, ఉదాత్తములను నుపదేశముల చేతను, ఉదాహరణముల చేతను మీ హృదయముల ప్రబోధించుచున్న మీ అధ్యాపకమహాశయులను అభినందించుచున్నాము.''

ఈ యుపన్యాసము తరువాత, కార్యదర్శి సంవత్సరకార్య నివేదిక చదివివినిపించెను. దాని ముద్రిత ప్రతులు అందరికి పంచిపెట్టబడినవి.

ఉపన్యాసము.

తరువాత శ్రీమాన్ దూపాటి వేంకటరమణాచార్యులు (హనుమకొండ కాలేజి సంస్కృతాంధ్రాధ్యాపకులు. విఖ్యాతచారిత్రిక పరిశోధకులు,) "కాకతీయవంశపాలనమున సారస్వతాభివృద్ధి" అను విషయమునుగూర్చి మహారసవంతమునను, చారిత్రిక విషయభరితమునునగు నుపన్యాసము సల్పిరి.

బహుమానములు

పిమ్మట వ్యాసరచనమునందు అత్యుత్తమములుగా నిర్ణయింపబడిన విద్యార్థులకును, విద్యార్థినులకు, పుస్తకములు బహుమానముగా నియ్యబడినవి. బహుమాన మందినవారిలో శ్రీమతి యోగ్యశీలాదేవి, శ్రీమతిలిలీఅను ఇద్దరు విద్యార్థినులు నుండిరి. అంతకుముందే ప్రిన్సిపాలగు టర్నరు, ఎం.ఏ.గారు దయచేసిరి. పుష్పమాలాలంకృతులైరి.

అల్పాహారములు

తరువాత అందరును లేచి అల్పాహారముల గొనిరి. దీనిలో కాలేజి ప్రొఫెసర్లును, ప్రిన్సిపాలుగారును, ఇతర అతిథులును పాల్గొనిరి. స్త్రీలకు ప్రత్యేక స్థలమున అల్పాహారము లమర్పబడినవి.

"హాస్య నాటకము"

సుమారు ఆరుగంటలవేళ మరల సభ సమావేశమైనది. కామేశ్వరరావుగారిచే రచింపబడిన "బాగు.బాగు" "విద్యార్థుల పరీక్షా పతనము"అను ప్రహసనముల ప్రదర్శించిరి. కొందరు విద్యార్థులు మనోహరమగు గీతములపాడిరి. దేవదాసుఅను విద్యార్థి వినోదకరముగ నింగ్లీషులో సంభాషించిరి. దీనిలో నొక ఇంగ్లీషు పాటను, ఫ్రెంచివారు, ఆంగ్లేయులు, అమెరికనులు, కుంభకోణవాసియగు ఆచార్యుడు, పాడినవిధమును మిగుల అర్థవంతముగను, అభినయముతోను, ఆయాజాతులవారి సహజ స్వభావము తెలియవచ్చునట్లు పఠించిరి. రాత్రి ఏడున్నర గంటలవేళకు కీర్తిప్రదర్శనములు ముగిసినవి. నాట్యకళయందు ఉత్తములుగా నెన్నిన సత్యనారాయణ, కృష్ణమూర్తిగార్లకు పతకము లొసగబడినవి.

ఉపసంహారోపన్యాసము

అధ్యక్షమహాశయు డిట్లు ఉపసంహారోపన్యాసము చదివెను.

"మిత్రులారా,

ఇంతటితో కార్యక్రమము నిర్విఘ్నముగా నెరవేరినది. మీరు సారస్వతమునకు చేయుచున్న సేవ శిరస్కరణీయము. భగవంతుడు మీకు జనదినాభివృద్ధి కలిగించి, మీలో నైకమత్యము, భ్రాతృభావము, పరస్పర సహకారము పెంపొందించు గాక యని ప్రార్థించుచున్నాను

శ్రీమాన్ వేంకటరమణాచార్యులు గారి యుపన్యాసము మనకు పూర్వపు ఆంధ్రభాషోన్నతిని, నిప్పుడే వినిపించినది. ఈవిధముగ నీసారస్వత తరువాతికాలపు నిరాదరణను స్పష్టపరచుచున్నది. ఇది చాల విచారకరమగు నంశము. శ్రీ ఆచార్యులవారు పలుశ్రమల కోర్చి తెలిసికొనిన విషయములు గంభీర భావములతో గూడినవి. వారిభావములు మనకు తోడ్పడదగినవి. వీరికి మనము కృతజ్ఞులమై యుండవలయును. మహరాష్ట్రములో ఆంధ్రభాషావ్యాప్తికి ఆంధ్రజన కేంద్రసంఘమువారిసేవ అమూల్యమైనది.

ఆంధ్రభాష దేశభాషలన్నిటిలో మహామధురమైనదని ప్రసిద్ధివహించినను, బంగాళీ, మహారాష్ట్రీలోనున్నంత సారస్వతము మన భాషలో లేదనియు, ఈవిషయమున కొరవది యున్నదనియు తామందరికి తెలిసినదే. ఇట్టి మన భాష నుద్ధరించుటకు కీ.శే. రావుబహదరు కీ.శేశలింగము పంతులు, బ్ర. శ్రీ. చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారు, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహముగారును, ఇతర భాషాభిమానులును చేసినసేవ ఉత్కృష్టమైనది. దీనివలన ఆంధ్ర భాషావృక్షమునకు దోహదము కలిగినది. వీరివలెనే మనపండితులు కవులును, విద్యాధికులును ఎడతెగక కృషిసల్పినచో. కొలదికాలములోనే మన భాషయందలి సారస్వతముకూడ మహోన్నతదశకు రాగలదు.

నిజాంకాలేజి సారస్వతసంఘము, ఉత్తములగు సారస్వత సమారంభములను కూర్చినది. విఖ్యాతయశోవిరాజితులగు చెళ్లపిళ్ల వేంకటశాస్త్రిగారి కుమారులచేత శతావధానము చేయింపబడినది. బహుగ్రంథరచయితలగు పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారిని సన్మానించి కీర్తిగన్నది. శ్రీమాన్ దూపాటి వేంకటరమణాచార్యులవంటి పరిశోధకుల యుపన్యాసము సంఘమువరకు నిజాంకాలేజియందు ఆంధ్రసారస్వతమునకు అర్థకరముగ్గు ... ప్యారంగము నేర్పరచియుండుట ప్రశంసాపాత్రము. ఈకాలేజియందు పదిమందికంటెమించి ఆంధ్రసోదరీమణులు విద్యనభ్యసించుచుండుట చాలసంతోషప్రదము

శ్రీయుతులు కురుగంటి సీతారామయ్య ఎం.ఏ., నరిపల్లెవిశ్వనాథశాస్త్రి, ఎం.ఏ. గార్ల వంటి సారస్వత నిర్మాతలును, పండితప్రకాండులును ఈకాలేజియందు ఆంధ్రాధ్యాపకులుగానుండుట మనభాగ్యము. వారిమార్గదర్శకత్వమున విద్యార్థులును, విద్యార్థినులును మాతృభాషాసేవయొనర్చి, మనమాతృభారతికి ఆంధ్రసారస్వతవిషయమున వెనుకబడియున్న ఈనిజాం రాష్ట్రమున కొంతవంతమగు భవిష్యత్తును సంపాదింతురుగాక!

తరువాత శ్రీయుత రాజారావుగారు అధ్యక్షునకును, సభాసదులకును, నటకులకును, ఇతర సహాయకులకును కృతజ్ఞత దెల్పిరి.

విశేషము

ఈవార్షికోత్సవములో బయటివారు పలువురు ఆంధ్ర విద్యార్థులును, సోదరీమణులునుకూడ వచ్చియుండుట చాలఉత్తమ ఉదాహరణము. దీనివలన ఆంధ్రవిద్యార్థులకును నగరములోని ఆంధ్రమహాశయులకును సమీప సంబంధమేర్పడుచున్నది. అధ్యక్షమహాశయులను బయటివారిని ఎన్నుకొనుటకు ఇదియే మొదలని తెలియుచున్నది. ఈపద్ధతి ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయములోని ఆంధ్రసంఘమువారుకూడ అవలంబించదగినది. వారివరకు కొంతవరకు అవలంబించియే యున్నారు. ఆంధ్రభాషకు మననగరమున, అగ్రస్థానము లభించునట్లు పరమేశ్వరుడనుగ్రహించుగాక!

పది తహసీల్దార్ల ఉద్యోగములకై ౧౧౫ంకి మించినపోటీ

క్రొత్త గారు క్రొత్త తహసీల్దార్లనే ఏరుకొనుట

తహసీల్దారు పదవులకై క్రొత్త అభ్యర్థులను క్రొత్త గారు ౧౯౮-౧౬-౮౧ ని ఎన్నుకొనిరి. అభ్యర్థులసంఖ్య ౧౫౦ ని మించియుండెనని యు, అందు ౧౦ మందిమాత్రం ఎన్నుకొనబడి రనియు తెలియుచున్నది. ఇంతకు తహసీల్దారు ఉద్యోగములు పదిమాత్రమే. అందు ౧౦ పట్ట భద్రులకును. మిగిలిన ఇదివరకు భూమ్యాదాయ శాఖలో పనిచేయుచున్న వారికిని ఇవ్వబడును.

ఇంకొముందు ఎన్నికలవచ్చే గురువారము రోజు టాస్కారుగారి ఎదుటజరుగును.

హైద్రాబాదు నగరములో క్విలనుబ్యాంకు శాఖ

దక్షిణ హిందూస్థానమున ట్రావంకూరు సంస్థానములో క్విలన్ యను ఒక పట్టణము గలదు. ఇది సంస్థానపు ముఖ్యనగరమగు త్రివేండ్రమునకు ౪౦ మైళ్ల దూరమునయున్న చారిత్రిక ప్రదేశము. ఇక్కడ పాశ్చాత్యులకు వచ్చి నారిచే కట్టబడిన దుర్గ మొకటి యున్నది.

ఇక్కడొక బ్యాంకు ౧౯౧౯ లో స్థాపింపబడి దినదిన ప్రవర్ధమానమై నేటికి మదరాసు బ్యాంకువారు అన్నిరకముల బ్యాంకింగు వ్యవహారములు చేయుదురు. ఆయులలోనున్న వ్యాపారము ఒకకోటికి మించినది. వీరికి లండనులో ఏజన్సీకలదు. ఇండియాలోని రిజర్వు బ్యాంకులో వీరు సభ్యులు. ఆఫ్రికాతో బ్యాంకింగు వ్యాపారము సాగించి అమితలాభము పొంద గలిగి, ఇప్పటికిని పొందుచున్నారు... బ్రిటిషిండియాలో వీరి శాఖలు ౧౮ ను, అందులో ఒకటిని. ఇతర సంస్థానములలో ౧౫ స్థాపింపబడినవి. సికింద్రాబాదులో వీరిశాఖ నెలకొలిపి ౧౧ మాసములై యుండె. సోమవారం ౧౬-౨-౩౬ రోజున హైదరాబాదులో పాతర హైదరాబాదు సుల్తాను బజారులో ప్రక్కన క్విలనుబ్యాంకు శాఖ తెరవబడినది. సాయంత్రము ౫ గంటలకు నగరపు పెద్దలు——సేట్ సాహుకార్లు, పత్రికాధిపతులు, ప్రభుత్వోద్యోగులు ఆహ్వానింపబడి పండ్లు ఫలాలు, అత్తరు, పన్నీరు, తాంబూలాదులతో అందరు సత్కరింపబడిరి.

ప్రారంభోత్సవము సల్పుటకు క్విలనునుండి వి. సి. మ్యాథ్యూగారు (మేనేజింగు డైరెక్టరు) వచ్చియుండిరి.

స్థానికశాఖకు వి. ఇ. ఎస్. రావు... గారు ఏజంటుగా నున్నారు.

బజారు ధరలు

దడువైరామన్న గారు

(హైద్రాబాదు ఉస్మానుగంజు)

౧౯-౨-౧౯౩౬ శ.

		పల్లా ౧౬ శేర్ల అ.ప
బజారి గోధుమలు		,, ౧-౨-౧-౨౫
గోధుమలు శెలాల్య మొ॥		,, ౧౧౫-౧-౨
బియ్యముదొడ్డువి మొ॥		,, ౧-౨౫-౧౩
,, సానకరొంలు క్రొత్తవి		,, ౧౩-౧౪
,, డిటో పాతవి		,, ౧౪౫-౧౬
,, కిద్రిసాంబారులు క్రొత్తవి		,, ౧౨-౧౨౫
,, రామసాగరాలు క్రొత్తవి		,, ౧౪-౧౨౫
,, బిస్తోడీలు మొదలు		,, ౨-౨-౨౯
కందులు	పెద్దవి	,, ౯-౯౫
కందిపప్పు	పెద్దవి	,, ౧౩-౧౩౫
పచ్చపెసలు		,, ౯-౯
పెసరపప్పు		,, ౧౪-౧౪
నల్ల పెసలు		,, ౯-౯
మినుములు		,, ౯౫-౯౫
మినప పప్పు		,, ౧౪-౧౪౫
ఉలవలు		౬-౯౫
జొన్నలు		,, ౯-౯౫
శిరి సెనగలు		,, ౧౧-౧౧
సెనగలు	క్రొత్తవి	,, ౯౨-౯౫
పప్పు		,, ౧-౨-౧-౨౫
లవుడు		,, ౩౫-౩౫
పల్లిగింజలు		,, ౨౫-౫౫
అలచందలు		,, ౯-౯
ఆనుములు		,, ౭౫-౬౫
ఒటానాలు		,, ౮-౮౫
తెల్లనువ్వులు		,, ౨౧-౨౨
బెల్లము		,, ౧౧౫-౧-౨
ఎఱ్ఱ చక్కెర		,, ౧౪-౧౨
తెల్ల చక్కెర	శేరుంకి	,, ౧-౨-౧-౨౫
మదరాసు చక్కెర		,, ౧౪౫-౧౪౫
వేరుసెనగ	చిన్నవి	,, ౧౬౫-౧౬౫
పసుపు		,, ౧౨-౩౫
మిరప కాయలు మొదలు		,, ౧౯-౨౪
చింతపండు క్రొ॥ మొ॥		౨౦-౨౪
మెంతులు మంచివి 16 శేర్లకు		,, ౨-౨౫
అల్లం	12 శేర్లకు మొదలు	౧౫-౧౫
నెయ్యి	40 శేర్లకు	౪౦-౪౨
ఉల్లిగడ్డ	పల్లా 16	౨౫-౨౫
ఆముదము	,,	౧-౧౫
వేరుసెనగనూనె	12 శే॥	౫౫-౬
చింతపండు పాతది		౧౯-౨౧
ధనియాలు		౧౧-౧౧
గడ్డి పువ్వులు		౧-౨-౧-౨
లంకలు		౨౫-౨౫
లంకపప్పు		౯-౯౫
లంకపిండి		౧౧-౧౧

పరశురామ ప్రీతి

౧౬-౨-౧౯౩౬ రోజు హైద్రాబాదులోని గౌలీ పూరాయను వాడలో ఒకఇంటికి నిప్పంటుకొనెను. వెంటనే అగ్నిచల్లార్పు ఇంజను రప్పింపబడి అగ్ని చల్లార్పబడెను. ప్రాణనష్టము కలుగలేదు.

౧౭-౨-౧౯౩౬ నాడు హైద్రాబాదులోని తోపులబజ్జీలో నొక విద్యుచ్ఛక్తి స్తంభానికి నిప్పంటుకొనగా, అగ్నిచల్లార్పు ఇంజనువచ్చి అగ్ని చల్లార్చినది.

అబ్కారీ మొహతెమీంల సభ

కొన్నిరోజులక్రింద అబ్కారీ వజీరుగారి ఛేరీలో, నాజంగారి అధ్యక్షతన కొన్ని ముఖ్య విషయముల గురించి ఒక మహాసభ జరిగియుండెననియు, అబ్కారీ మొహతెమీంలు అందు పాల్గొనిరనియు తెలియుచున్నది.

నిజాంప్రభువుగారి గుల్బర్గా ప్రయాణపు ఫర్మాను

"శ్రీవారికృపవల్ల రెండేండ్లవరకు దర్గాబర్గన భాగ్యముల్లభించినది. దర్గా ఉరుసులో ఉన్నున్న మార్పులను నమ్మక మైనరీతిలో నుండుచూచి వి న్నాను. అవియందటి నివాసులగు హజరతుకు గల్బర్గా పెద్దదర్గా (రోజ-ఏ-కలాన్)లో నుండి దర్శనాలను తీర్పు చేయవలసి యున్నది. (సరిపేట ఈదర్గాదిగ్గనను చేసికొని కాలిబడకలో, వందలు, తెం దీని (గుల్బర్గా) ప్రయాణము సంపాదించవలయునని గట్టి తలంపు.

ఇట్టిపవిత్రస్థలముల సానముకు దరుస్సాహించు టవలన లాభమునేకపోలేదు. అట్టి ఆరాధన అభాగ్యవంతులకేకదా చిక్కును—అంతే.

వీరశైవ ధర్మపరిషత్తు

శైవకంపు కార్యదర్శిగారిట్లు తెల్పుచున్నారు.

యువనామసంవత్సర ఫాల్గుణ శుద్ధ ద్వాదశి ఆదివారము మొదలుకొని ఐదుదినములవరకు పారుపత్యము ప్రతిదిన సాయంకాలమునుండి రాత్రివరకు శ్రీ సోమేశ్వరస్వామి ఆలయమున వీరశైవధర్మ పరిషత్తుయొక్క యాజమాన్యమున అనేకపండితులచే వీరశైవమతసిద్ధాంతములు మొదలగు అనేక విషయములు వేదాగమపురాణేతిహాసశాస్త్రములు ప్రమాణములతో చేయబడును. శ్రీ పండితులు వచ్చెదరు. ఇంకాగాక ఆ దినములలో శ్రీ సోమేశ్వరస్వామివారి ఉత్సవము, శ్రీ రేణుకాచార్యులవారి జయంతియు జరుగును.

ఆంధ్రులకు
౧౦ లక్షల నైజాం
రాష్ట్రాంధ్రుల అభి-
వృద్ధికి ముఖ్యసాధనము
గోలకొండ పత్రిక
పొందుడు

గోలకొండపత్రిక

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD-DECCAN

The First Telugu Bi-Weekly in Andhra Desa and the only Telugu Newspaper for H.E.H. The Nizam's Dominions.

[illegible] ఏకైక [illegible] ఆంధ్రుల [illegible] గోలకొండ పత్రికలో ప్రకటనలకు

Vol. 10. | **Thursday 20—2—1936** | *No. 79*

ఇటలీ అబిసీనియాల యుద్ధము

రోము. ౧౭-౨-౩౬

ఇంద్రెటాలో ఇటాలీయులకు జయముకలిగినందున ముసోలోని ఆజ్ఞపై నిన్నటిరోజు ఉదయమునుండి సాయంత్రమువరకు ప్రతిఇంట పతాకము లెగరవేయఁబడినవి- మంగళవాయిద్యములు మ్రోగుచున్నవి.

మార్షల్ బడాగ్లియో

వీరొక ప్రకటన గావించినారు. "అంబ ఆరాడం, యుద్ధ సమాచారముల పేర్కొనుచు, అందుఅబిసీనియనులకు గొప్పఅపజయము కలిగినదనియు, వారియుద్ధపరికరములు ఇతరవస్తువులేగాక రాస్ ములోగెటాయొక్క ప్రత్యేక చిహ్నములుగూడా తనకు చిక్కినవనియు- అయుద్ధధారులకు ఫాసిస్టుఇటలీయోధులు అద్భుతముగా పోరాడి అబిసీనియా దేశానికి అశాంతిజనకమగు ఘోరాంచిన సైన్యముసే హతమార్చిరనియు తెల్పిరి.

రాస్ ములొగెటో సైన్యములిపుడు పరాజయమంది ఫహాగ్రా అంబాలగ్లా తట్టుపారిపోవుచున్నవనియు, ఈసేనగలపై ఇటాలీయ వైమానికులు బాంబులు వేయుచున్నారనియు బడాగ్లియో వార్తనంపిరని రోమునుండి వెడలిన ౧౭-౨-౩౬ తేదివార్త తెలుపుచున్నది.

అడిస్ అబాబాకు తెలియదు

మకాలేకు దక్షిణమువజరిగిన యుద్ధము సంగతి ఇంకా అడిస్అబాబాకు తెలియకుండెను కాని తరువాత వచ్చినతంతిద్వారా, అక్కడా సంగతి తెలిసినట్లును, అబిసీనియనులకు చాల నష్టము కలిగినట్లును, అంబ్యనుపై ఇటాలీయుల ధ్వజమెక్కినదను వార్తను ఖండించినట్లును, అడిస్అబాబానుండి వెడలిన ౧౭-౨-౩౬ వార్త తెలుపుచున్నది.

ముసులోనికి అమెరికావారి సాయమున

సెంటర్ పోప్పుగారి రేడియో ఉపన్యాసము

వాషింగ్టన్: ౧౫-౨-౩౬.-

అమెరికావారు ముసులోనికి వలయునంత నూనెను ఉచితముగా పంపుచుండుటచేత నే, ఈఇటలీ అబిసీనియా యుద్ధచక్రము నడుచుచున్నదని అమెరికా దేశపు [illegible] బాలగోపాల పెరిగిన విషయమే. నేస్కోరు ముసులోనీని ఆపుచున్న ఇతరదేశములన్నియు, అమెరికావారి విచిత్రమై నియమములేని, అయోమయ విదేశాంగనవవడివల్ల నష్టమగుచున్నవి." అని సెంటర్ పోప్పుగారు రుపన్యసించిరి. వీరు అమెరికాలోని ఒకనాయకులు.

సికింద్రాబాదు జింఖానా గుఱ్ఱపు పందెములు

పై గుఱ్ఱపుపందెములు ౨౨ నుండి ౨౭ తేదీవఱకు జరుగగలవు.

మాతృభాషలో విద్యనేర్పు విషయమున ఉస్మానియా విద్యాపీఠముయొక్క ఆదర్శము

రవీంద్రనాథ టాగూరుగారు మెచ్చుకొనుట

పయనీరుపత్రిక ఖండించుట

బెంగాలు రాష్ట్రీయ విద్యావార సంవత్సరము న ఫిబ్రవరి వాతేదినాడు సాయంకాలము కలకత్తాలో సెనేటుభవనములో రవీంద్రనాథ టాగూరుగారు ఉపన్యసించుచు విద్యాబోధనలో రెండు ముఖ్యవిషయములను గమనింపవలెనని నొక్కిచెప్పిరి. ఒకటి జనసామాన్యమునకంతటకిని విద్య నేర్పుట, రెండు విద్యను మాతృభాషలలో నేర్పుట. మొదటియంశమును గూర్చి చెప్పవలె, కేవలము అనాగరిక జాతులుండు దేశములలో దప్ప నేటికి పతనంది మాత్రమే వ్రాయను. చదువు నేర్చియుండు పరిస్థితులు మరి ఏదేశమందును లేవనిరి. మన దేశములో ఇట్టిపరిస్థితులకు కారణము, నేర్పబడు విద్య జీవనోపాయములకు ఉపయుక్తము కాకుండుటయు, విద్య పరభాషలలో గఱుపబడుటయు నని చెప్పిరి.

"మాతృభాషలలో విద్య నేర్పుటవలన, విద్యను బాలురు సులభముగ నేర్చుకొనగల్గుదురు అందుచే ఎక్కువమంది విద్య నేర్చుకొనుటకు ప్రోత్సాహముండును. మాతృభాషలలో విద్య నేర్చుకొనుట కింకను సమయము రాలేదని వాదింప వీలులేదు.

ఇలన, హైదరాబాదు సంస్థానములో అన్ని సైన్సులును ఉరుదుభాషలో బోధింపబడుటలేదా? పరిస్థితు లనుకూలించుటలేదని కనిపెట్టుకొనియుండక మనముకూడ ప్రయత్నము చేయుట వివేకము." అనిరి.

* * * *

ఏమి దురదృష్టము!

రవీంద్రుడు హైదరాబాదు సంస్థానమును గూర్చి చెప్పిన దానిపై పయనీరు పత్రిక విమర్శించుచు నిట్లువ్రాసెను: "డాక్టర్ టాగూరుగారు మాతృభాషలలో విద్యనేర్పు పద్ధతివలన (జాతీయైక్యతకు అటంకమగు) పచ్చిప్రాంతీయాభిమానము అతివేగముగ వృద్ధిజెందునని మరచినారు. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయము ప్రశంస నెత్తుట దురదృష్టమువలెను. ఎందులకనగా, అక్కడ ఏభాషలో విద్య నేర్పబడుచున్నదో అదెన్ని ఎంతమాత్రము హైదరాబాదు రాష్ట్రమున కంతటికిని మాతృభాషకాదు. అసలు మాట చెప్పవలసిన ఇతర ప్రాంతీయులకు ఇంగ్లీషు ఎంత పరభాషగా నున్నదో హైదరాబాదీయులకు ఉర్దు అంత పరభాష. ఉస్మానియా విద్యాపీఠము మాతృభాషలో విద్య నేర్పుటచే కలుగులాభములకు ఉదాహరణకాక దా

బ్రాహ్మణార్థమువలె హరిజనార్థము

"హరిజనదాసు"గారి క్రొత్తభక్తి

సికింద్రాబాదు వాసియగు "హరిజనదాసు" (బాజీకృష్ణారావుగారు) ఇటీవల బ్రాహ్మణార్థ పద్ధతిపై హరిజనార్థమును జరిపిరి. తన ఇంటికి ఇరువుర హరిజన బాలురను పిలుచుకొనివచ్చి వారికి స్నానము చేయించి చొక్కాలు, చల్లడములు, టోపీలు, ధోవతులు ఇచ్చి తృప్తికరముగా భోజనముపెట్టించి, వారలతో గూడ తాను భోజనము చేసిరి. "హరిజనమాత" యని పేరు సంపాదించుకొన్నవారి పత్నియు ఇందు శ్రద్ధవహించెను.

కొన్నిరోజుల క్రిందట సికింద్రాబాదులో గుండా బాలకృష్ణయ్య [వర్తకుడు] బ్రా[illegible]ణులకు దక్షిణలు ఇచ్చియుండిరి. ఇది చూచి మన "హరిజనదాసు"గారుకూడ వారివద్దకు పోయి హరిజనార్థమునకై ఏమయిన నీయవలసినదని యాచించిరట. ఆవర్తకుడు రూ. ౧౦ లనిచ్చెనట. అది హరిజనులకై ఖర్చుచేయబడెను. ఎట్లు ఖర్చుచేయబడెనో మాకు తెలియరాలేదు.

హైదరాబాదు ఫెడరేషన్‌లో చేరవలయునా?

వరంగల్లు విద్యార్థుల చర్చ

౫-౫-౩౫ రోజు విద్యాశాఖా మంత్రులగు నవాబు మెహిదియార్జంగు బహద్దరుగారు, విద్యాశాఖాధ్యక్షులును వరంగలుకు కారుపై ఏగియుండిరి ౬-౫-౩౫ అచట కళాశాల, వసతిగృహము పరిశీలించిరి. "హైదరాబాదు ఫెడరేషన్‌లో చేరవలయునా?" అను విషయముపై విద్యార్థుల వాదసభ జరిగెను ౭-౫-౩౫ రోజు ఆటలపోటీలు, తేనీటివిందు, ఛాయాచిత్రము, రాత్రి నాటకము జరిగెను.

నికి వ్యతిరేకమైనదానికి ఉదాహరణగానున్నది. ౧౯౩౧ సంవత్సరపు జనపరిగణననివేదిక చూచినచో ప్రతిపదివేల మందిలో ౪౭౨౦ మంది జనులు తెలుగు మాట్లాడువారును, ౨౬౪౭ మంది మహారాష్ట్రభాష మాట్లాడువారును, ౧౧౨౨ మంది కన్నడభాష మాట్లాడువారును నైయున్నారు. డాక్టరుటాగూరుగారు వాదించునట్లు దక్షిణ హిందూస్థానములో ఉర్దువ్యాప్తి సుకరమైనచో భారతదేశమంతటికిని ఇంగ్లీషును వ్యాపింపజేయుటలో కష్టమేలయుండవలెను! ఇంతకు వాస్తవమేమనగా హైదరాబాదు సంస్థానము ఉర్దూలో విద్య నేర్పించుటలో దుష్ఫలిత పట్టుదల చూపినది"

పురపాలక సంఘమువారికి రక్షకశాఖవారిసహాయము

పురపాలకశాసనముకూడా ఇతర శిక్షాస్మృతి(తాజీరాతు) శాసనములవలెనే పోలీసువారు చర్యగైకొనవలసినది. ఎప్పుడేని పురపాలక శాసనముక్రింద ఏదేని చర్యగైకొనబడుచుండునపుడు రక్షకశాఖవారు ఆదానిని పూర్తిచేయుటయు లేక చేయించుటయు విధియైయున్నదని," పురపాలక సంఘపు నాజింగారికో రికపై కొత్వాలుగారు తమ క్రింది రక్షకశాఖ అధికారులకు ఉత్తరవుచేసినారని తెలియుచున్నది.

బియ్యపు గింజయందు జార్జిచక్రవర్తి బొమ్మ

బ్రిటిషు పారిశ్రామిక సంతలో హైదరాబాదుయొక్క పనితనము ప్రదర్శించబడుట

ఈఫిబ్రవరి ౧౭వ తేదినాడు లండనులో బ్రిటిషు పారిశ్రామికసంతలో భారతదేశములో చేయఁబడిన వస్తువులు ఎక్కువగా ప్రదర్శించబడెను. పోలోఆటకు కావలసిన పరికరములు, సిగరెట్లు, వృక్షసంబంధరసములతో చేసిన సబ్బులు, క్రొత్తక్రొత్తగా తయారు చేయబడినట్టివి ప్రదర్శనములో నుండెను.

ఒకక్రొత్తవింత ఏమనగా, హైదరాబాదు నుండి వచ్చిన మూడు బియ్యపుగింజలలో, ఒకదానియందు గత మే (౧౯౩౫) నెలలో జరిగిన రజతోత్సవ శాసనముతో సహా జార్జిచక్రవర్తియొక్కయు, మేరీమహారాణియొక్కయు బొమ్మలుండెను. ఇంకొకదానిలో తాజ్‌మహల్ బొమ్మయు, మూడవదానిలో జాతీయ గీతమునుండి కొన్ని పాదములును చిత్రించబడియుండెను.

సరస్వతీ బ్యాంకువారి లాభములు

సరస్వతిబ్యాంకువారు తమ వాటాదారులకు నిరుటి సంవత్సరమునకై ౧౨ రూ. ప్రతిశత లాభముల పంచిపెట్టిరి.

రహమబాదదక్కనుకు ఎక్కువ శక్తిగల యంత్రము

౧౫ ౫-౩౫

రహమబాదదక్కను [illegible] మిం గారి విన్నపముపై ౫ గుఱ్ఱముల శక్తిగల విద్యుచ్ఛక్తి మోటారు పదడు మున్సిపాలిటీ యందుకై పెంచుటకు పరిశ్రమ వ్యాపారశాఖ కార్యదర్శిగారి నుండి మంజూరు వచ్చినది

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad Editor K. Balakrishna Reddy.